78 b 15

Q. Horatii Flacci
CARMINUM
LIBRI QUINQUE.

RECENSUIT,

Et ex vetuſtis EXEMPLARIBUS,

EDITIONIBUS, & COMMENTARIIS,

Ad certiſſimas CRITICAE ARTIS Regulas

quam plurimis in locis emendavit

GEORGIUS WADE, S. T. P.

Cathedralis Sanctae MARIAE *Lincolnienſis*
Canonicus,
Et Collegii CHRISTI apud *Cantabrigienſes*
olim Socius.

LONDINI:

Typis GULIELMI BOWYER:

Veneunt autem apud N. PREVOST, & G. STRAHAN, Bibliopolas. MDCCXXXI.

GR III
HONI SOIT QUI MAL Y PENSE

Frederico Ludovico,

CELSISSIMO

WALLIAE Principi.

TUUM, celsiſſime Princeps, candidum laetumque *Diem* hunc novo, ſeu priſco potius puroque, cultu à me adornatus, *Lyrae Romanae fidicen*, HORATIUS tibi ex animo gratulaturus in Aulam

 prodit.

prodit. Antiquum ſcilicet *Venuſinus* noſter obtinet, &, utut *paupe-rum ſanguis Parentum, quaeſitam meritis ſumit ſuperbiam*, cum ſum-miſque (ut ſolebat) vivere adhuc amat. Hinc tanta illi in praeſens inverecundia & temeritas: hinc ad frontis urbanae praemia ſtrenuus jam deſcendit, & tibi, clariſſimo Re-gum Alumno, ſe laudari, tibi unico in manum ſinumque tradi ſummâ prece expetit; fore nimirum ſpe-rans, ut qui *principibus* ſeculi ſui *viris* olim adeo placuerit, tibi, illu-ſtriſſime FREDERICE, qua genere, qua generoſâ animi indole verè *Principi*, haud facilè diſpliceat. *Octaviano* certè (at quanto homi-num ingeniorumque Judici!) eo uſque in deliciis *Flaccum* fuiſſe con-

ſtat,

ſtat, ut *Maecenati* ſuo *Imperatorum* ille maximus tantum bonum pene inviderit; ſibi Amicum eum optârit; ad Epiſtolas regiamque Menſam invitârit; & juris aliquid, tanquam ſi Convictor eſſet, ſumere ipſe juſſerit. Quem igitur ſibi in tantum *Auguſtus* voluit clientem, ne tu, quaeſo, alterius *Auguſti* Filius, dedignere comitem. Sentiat tandem HORATIUS *Britannos* adeo *hoſpitibus* non *feros*, ut *Britannicae Juventutis Principi*, ſummo, maximorum Parentum inſtar, artium bonarum omnium Fautori & Amico, carum ſemper ac jucundum ſe exiſtere glorietur. Mihi interea hanc qualemcunque meam in tanto Heroë compellando audaciam, vel *Horatii* ipſius cauſâ, (cui perditam

tam jam diu & corruptam plurimis in locis curiosam dicendi felicitatem reddidi) condones; & votis, ominibusque & precibus sanctis te prosequenti, sereniſſime Princeps, faveas. Vale, & *Natalem* hunc in ſummam regiorum Parentum, populique *Britanni* laetitiam meliore lapillo quàm ſaepiſſimè, oro, numeres.

Celſiſſimi nominis generiſque tui

Cultor obſervantiſſimus,

Londini,
Januar. 20. $17\frac{30}{31}$.

GEORGIUS WADE.

LECTORI

Erudito & Benevolo S.

QUID in hac Carminum HORATIANORUM *editione adornandâ praeſtiterim, non tam meum eſt dicere, quàm tuum, mi Lector, judicare. Si benè ſucceſſit quod egi, (& pro valetudinis ratione, honeſtique à ſtudiis ſeverioribus otii modulo egi certè ſedulò) eſt quod & tuâ, & meâ cauſâ gaudeam.*

Diſce: ſed ira cadat naſo rugoſaque ſanna,
Dum veteres avias tibi de pulmone revello.

Vale.

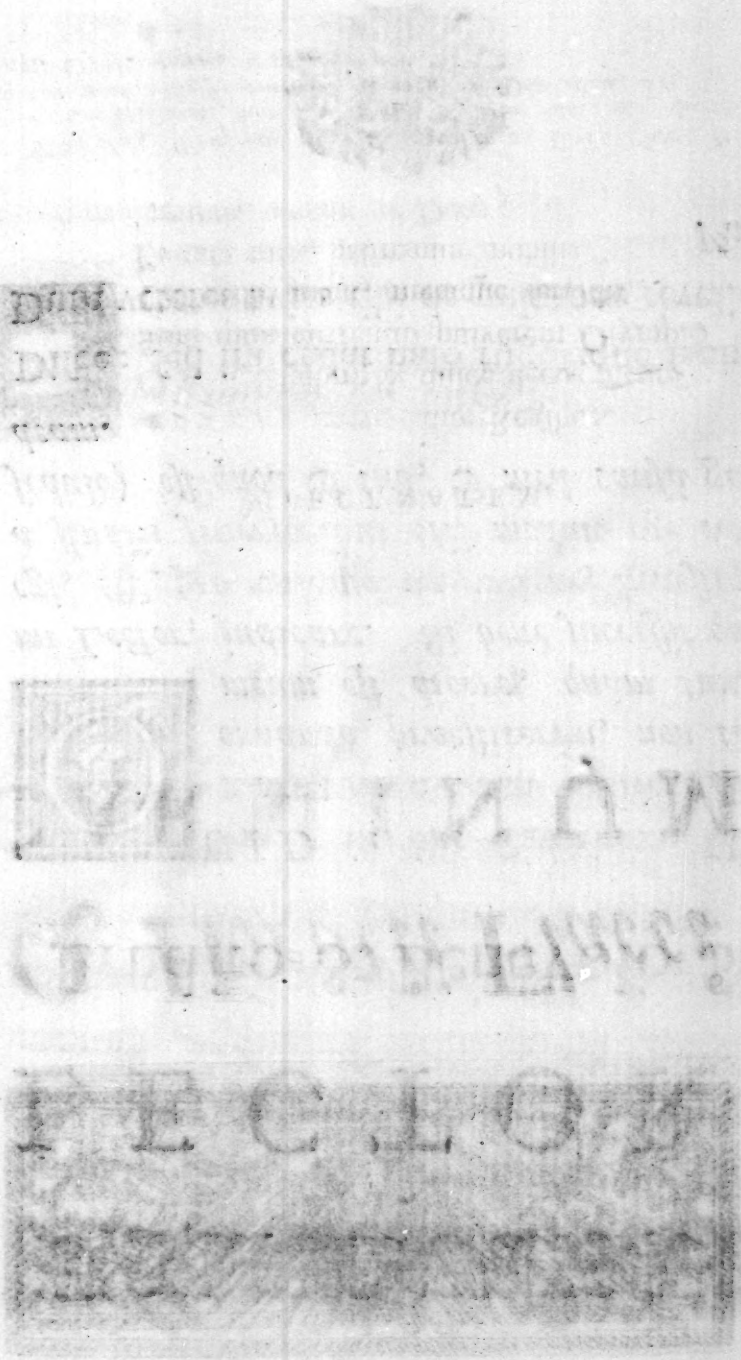

Q. Horatii Flacci
CARMINUM

LIBER I.

I.

Ad Maecenatem.

MAECENAS atavis edite Regibus,
O & praesidium & dulce decus meum:
Sunt quos curriculo pulverem Olympio
Collegisse juvat, metaque fervidis
Evitata rotis, palmaque nobilis,
Terrarum dominos, evehit ad Deos;

I. *V.* 3. Vulg. *Olympicum, Olympium.* Constructio est, *Sunt quos dominos terrarum collegisse pulverem curriculo Olympio juvat, metaque, &c. evehit ad Deos:* Juvat & evehit ad Deos *hunc*. &c. Juvat & evehit ad Deos *illum*, &c.

Hunc, ſi mobilium turba Quiritium
Certat tergeminis tollere honoribus;
Illum, ſi proprio condidit horreo
Quicquid de Libycis verritur areis.
Gaudentem patrios findere ſarculo
Agros, Attalicis conditionibus
Numquam dimoveas, ut trabe Cypria
Myrtoum pavidus nauta ſecet mare.
Luctantem Icariis fluctibus Africum
Mercator metuens, otia ut oppidi
Laudat tuta ſui? mox reficit rates
Quaſſas, indocilis pauperiem pati.
Eſt qui nec veteris pocula Maſſici,
Nec partem ſolido demere de die
Spernit; nunc viridi membra ſub arbuto
Stratus, nunc ad aquae lene caput ſacrae.
Multos caſtra juvant, & lituo tubae
Permixtus ſonitus, bellaque matribus
Deteſtata. manet ſub Jove frigido
Venator, tenerae conjugis immemor;
Seu viſa eſt catulis cerva fidelibus,
Seu rupit teretis Marſus aper plagas.
Me doctarum ederae praemia frontium
Dîs miſcent ſuperis; me gelidum nemus,
Nympharumque levis cum Satyris chori
Secernunt populo. ſic neque tibias
Euterpe cohibet, nec Polyhymnia

V. 16. Vulg. *Otium &.*

V. 17. *rura. tuta*, Acidalius, Gronov. Bentl.

V. 32. *populo*, i. e. turba coetuque hominum, urbis frequentia.

Ibid. Vulg. *ſi.* Senſus eſt; Hoc modo, hoc pacto, *ſic* otio Poetico indulgendo, Muſae Lyricae mihi propitiae & benignae veniunt.

Leſboum

Leſboum refugit tendere barbiton:
Quod ſi me Lyricis vatibus inſeris,
Sublimi feriam ſidera vertice.

II.

Ad Augustum.

Jam ſatis terris nivis atque dirae
Grandinis miſit Pater & rubenti
Dextera ſacras jaculatus arces
Terruit Urbem:
Terruit gentis, grave ne rediret
Saeculum Pyrrhae nova monſtra queſtae:
Omne cum Proteus pecus egit altos
Viſere montis;
Piſcium & ſumma genus haeſit ulmo,
Nota quae ſedes fuerat palumbis;
Et ſuperjecto pavidae natarunt
Aequore damae.
Vidimus flavom Tiberim, retortis
Litore Etruſco violenter undis,
Ire disjectum monumenta Regis,
Templaque Veſtae;
Iliae dum ſe nimium querenti
Jactat ultorem, vagus & ſiniſtram
Labitur ripam, Jove non probante, uxorius amnis.
Audiet civis acuiſſe ferrum,
Quo graves Perſae melius perirent;

V. 10. Vulg. *columbis.* *V.* 18, 19. ſiniſtra — ripa.

Audiet pugnas, vitio parentum
Rara juventus.
Quem vocet Divom populus ruentis
Imperî rebus? prece qua fatigent
Virgines ſanctae minus aùdientem
Carmina Veſtam?
Quoi dabit partis ſcelus expiandi
Juppiter? tandem venias, precamur,
Nude candentis humeros amictûs
Augur Apollo:
Sive tu mavis, Erycina ridens,
Quam Jocus circum volat & Cupido:
Sive neglectum genus & nepotes
Reſpicis auctor,
Heu nimis longo ſatiate ludo,
Quem juvat clamor, galeaeque leves,
Acer & Mauri peditis cruentum
Voltus in hoſtem.
Sive mutata juvenem figura
Ales in terris imitaris, almae
Filius Maiae, patiens vocari
Caeſaris ultor:
Serus in caelum redeas, diuque

V. 31. Vulg. *Nube — amictus.* Peſſima lectio. Quis enim *Augur* iſte *Apollo* niſi *Sol*? *Solem quis dicere falſum audeat*? Virg. Solem autem nubilo & obſcuro vultu apparere, omen omnium triſtiſſimum infeliciſſimumque: nitida contrà & aperta facie venire, optimum longè & auſpicatiſſimum augurium. *Tandem* igitur, inquit Poeta, *venias nude amictûs* καλὰ *humeros nitentis.* At quare TANDEM? Quia ſcilicet jam totum iſtum annum Caeſaris mortem inſecutum non niſi perpetuis nebulis *Sol* amictus venerat. Vide Tibull. Eleg. II. 5, 75. Virg. G. I. Plutarch. in Caeſare, &c.

V. 38. *Quem*, id eſt, *quem ludum* adjuvat, incitat, accendit, *clamor*, &c.

Neve

Laetus interſis populo Quirino:
Neve te noſtris vitiis iniquum
Ocior aura
Tollat: hic magnos potius triumphos;
Hic ames dici Pater atque Princeps:
Neu ſinas Medos equitare inultos,
Te duce, Caeſar.

III.

Sic te, Diva potens Cypri,
Sic fratres Helenae, lucida ſidera,
Ventorumque regat pater,
Obſtrictis aliis praeter Iapyga,
Navis, quae tibi creditum
Debes Virgilium, finibus Atticis
Reddas incolumem, precor,
Et ſerves animae dimidium meae.
Illi robur & aes triplex
Circa pectus erat, qui fragilem truci
Commiſit pelago ratem
Primus, nec timuit praecipitem Africum
Decertantem Aquilonibus,
Nec triſtis Hyadas, nec rabiem Noti;
Quo non arbiter Hadriae
Major, tollere ſeu ponere volt freta.
Quem mortis timuit gradum,
Qui ſiccis oculis monſtra natantia,
Qui vidit mare turbidum, &
Infamis ſcopulos Acroceraunia?
Nequicquam Deus abſcidit

Prudens

Prudens Oceano diſſociabili
Terras, ſi tamen inpiae
Non tangenda rates tranſiliunt vada.
Audax omnia perpeti,
Gens humana ruit per vetitum in nefas.
Audax Iapeti genus
Ignem fraude mala gentibus intulit.
Poſt ignem aetheria domo
Subductum, Macies & nova Febrium
Terris incubuit cohors:
Semotique prius tarda Neceſſitas
Leti conripuit gradum.
Expertus vacuum Daedalus aëra
Pennis non homini datis.
Perrupit Acheronta Herculeus labor.
Nil mortalibus ardui eſt.
Caelum ipſum petimus ſtultitia: neque
Per noſtrum patimur ſcelus
Iracunda Jovem ponere fulmina.

IV.

Ad Sestium.

Solvitur acris hiems grata vice veris & Favoni:
Trahuntque ſiccas machinae carinas.

III. *V.* 22. al. *diſſociabilis. diſſociabilem* vocat Horatius *Oceanum* propter infidam ejus naturam.

Infidi maris inſidias vireſque dolumque
Ut vitare velint, neve ullo tempore credant. Lucret. 2. 557.

Hinc *non tangenda vada* Noſter.

V. 26. Vulg. *in* deeſt. *vetitum & nefas.* Sanadon.

Ac

Ac neque jam ſtabulis gaudet pecus, aut arator igni;
Nec prata Canis albicant pruinis.
Jam Cytherea choros ducit Venus, imminente Luna:
Junctaeque Nymphis Gratiae decentes
Alterno terram quatiunt pede; dum gravis Cyclopum
Volcanus ardens verſat officinas.
Nunc decet aut viridi nitidum caput impedire myrto,
Aut flore, terrae quem ferunt ſolutae,
Nunc & in umbroſis Fauno decet immolare lucis,
Seu poſcat agna, ſive malit haedo.
Pallida Mors aequo pulſat pede pauperum tabernas,
Regumque turris. ô beate Seſti,
Vitae ſumma brevis ſpem nos vetat inchoare longam.
Jam te premet, nox, fabulaeque Manes,
Et domus exilis Plutonia: quo ſimul meâris,
Nec regna vini ſortiere talis;
Nec tenerum Lycidan mirabere, quo calet juventus
Nunc omnis, & mox virgines repebunt.

V.

Ad Pyrrham.

Quis multa gracilis te puer in roſa
Perfuſus liquidis urguet odoribus
Grato, Pyrrha, ſub antro?
Quoi flavam religas comam,
Simplex munditiis? heu! quoties fidem

IV. *V.* 8. Vulg. *unit.* al. *viſit, uſſit.*

Muta-

Mutatoſque Deos flebit, & aſpera
Nigris aequora ventis
Emirabitur inſolens,
Qui nunc te fruitur credulus aurea,
Qui ſemper vacuam, ſemper amabilem
Sperat, neſcius aurae
Fallacis? miſeri, quibus
Intentata nites. me tabula ſacer
Votiva paries indicat uvida
Suſpendiſſe potenti
Veſtimenta maris Deo.

VI.

Ad Agrippam.

Scriberis Vario fortis & hoſtium
Victor, Maeonio carminis alite,
Quam rem cumque ferox, navibus aut equis,
Miles te duce geſſerit.
Nos, Agrippa, neque haec dicere, nec gravem
Pelidae ſtomachum cedere neſcii,
Nec curſum duplicis per mare Ulixei,
Nec ſaevam Pelopis domum
Conamur tenues grandia: dum pudor,
Inbellisque lyrae Muſa potens vetant
Laudes egregii Caeſaris & tuas
Culpa deterere ingenî.

VI. *V.* 2. Vulg. *Maeonii.* Senſus eſt, *Homero duce carminis.*

VI. *V.* 7. Vulg. *curſus.*

Quis

Quis Martem tunica tectum adamantina
Digne ſcripſerit? aut pulvere Troico
Nigrum Merionen? aut ope Pallados
Tydiden Superis parem?
Nos convivia, nos proelia virginum in-
-feſtis in juvenes unguibus acrium
Cantamus, vacui, ſive quid urimur,
Non praeter ſolitum leves.

VII.

Ad Minutium Plancum.

Laudabunt alii claram Rhodon, aut Mitylenen,
Aut Epheſon, bimariſve Corinthi
Moenia, vel Baccho Thebas, vel Apolline Delphos
Inſignis, aut Theſſala Tempe.
Sunt quibus unum opus eſt intactae Pallados aſtu
Carmine perpetuo celebrare,
Indeque decerptam fronti praeponere olivam.
Plurimus in Junonis honorem
Aptum dicet equis Argos diteſque Mycenas.
Me neque tam patiens Lacedaemon,
Nec tam percuſſit Lariſſae campus opimae,
Quam domus Albuneae reſonantis,
Et praeceps Anio, ac Tiburni lucus, & uda
Mobilibus pomaria rivis.
Albus ut obſcuro deterget nubila caelo

V. 17, 18. Vulg. *Virginum ſectis.*
VII. *V.* 5. Vulg. *Palladis arcis, Urbem.*
V. 6. *celebrare, &.*
V. 7. *Undique.*

Saepe Notus, neque parturit imbris
Perpetuus: sic tu sapiens finire memento
Tristitiam vitaeque labores
Molli, Plance, mero; seu te fulgentia signis
Castra tenent, seu densa tenebit
Tiburis umbra tui. Teucer Salamina patremque
Cum fugeret, tamen uda Lyaeo
Tempora populea fertur vinxisse corona,
Sic tristis adfatus amicos:
Quo nos cumque feret melior fortuna parente,
Ibimus, ô socii comitesque:
Nil desperandum, Teucro duce, & auspice: Teucro
Certus enim promisit Apollo
Ambiguam tellure nova Salamina futuram.
O fortes, pejoraque passi
Mecum saepe viri, nunc vino pellite curas:
Cras ingens iterabimus aequor.

VIII.

Ad Lydiam.

Lydia, dic per omnis
Te Deos oro, Sybarin cur properas amando
Perdere? cur apricum
Oderit campum, patiens pulveris atque solis?
Cur neque militaris
Inter aequales equitat, Gallica nec lupatis
Temperat, ora frenis?

V. 17. al. *perpetuo, perpetuos.* *V.* 27. Vulg. *auspice Teucro.*

Cur

Cur timet flavum Tiberim tangere? cur olivum
Sanguine viperino
Cautius vitat? neque jam livida geſtat armis
Brachia, ſaepe diſco,
Saepe trans finem jaculo nobilis expedito?
Quid latet, ut marinae
Filium dicunt Thetidos ſub lacrimoſa Trojae
Funera; ne virilis
Cultus in caedem & Lycias proriperet catervas?

IX.

Ad Thaliarchum.

Vides, ut alta ſtat nive candidum
Soracte, nec jam ſuſtineant onus
Silvae laborantes, geluque
Flumina conſtiterunt acuto.
Diſſolve frigus, ligna ſuper foco
Large reponens; atque benignius
Deprome quadrimum Sabina,
O Thaliarche, merum diota.
Permitte Divis caetera: qui ſimul
Stravere ventos aequore fervido
Deproeliantis; nec cupreſſi,
Nec veteres agitantur orni.
Quid ſit futurum cras, fuge quaerere;
Quem Fors dierum cumque dabit, lucro
Adpone: neu dulcis amores
Sperne puer, neque tu choreas.
Donec virenti, canities abeſt

Morosa; nunc & campus, & areae,
Lenesque sub noctem susurri
Conposita repetantur hora:
Nunc & latentis proditor intimo
Gratus puellae risus ab angulo,
Pignusque dereptum lacertis,
Aut digito male pertinaci.

X.

Ad Mercurium.

Mercuri, facunde nepos Atlantis,
Qui feros cultus hominum recentum
Voce formasti catus & decoro
More palaestrae:
Te canam, magni Jovis ac Deorum
Nuntium, curvaeque lyrae parentem;
Callidum, quidquid placuit, jocoso
Condere furto.
Te, boves olim nisi reddidisses
Per dolum amotas, puerum minaci
Voce dum terret, viduus pharetra
Risit Apollo.
Quin & Atridas, duce te, superbos,
Ilio divos Priamus relicta,
Thessalosque ignis, & iniqua Troiae
Castra fefellit.
Tu pias laetis animas reponis

X. *V.* 3. Vulg. *decorae.* *V.* 14. *dives.*

Sedibus,

Sedibus, virgaque levem coerces
Aurea turbam, ſuperis Deorum
Gratus, & imis.

XI.

Ad Leuconoen.

Tu ne quaeſieris ſcire (nefas!) quem mihi, quem tibi
Finem Dî dederint, Leuconoe; neu Babylonios
Tentaris numeros. ut melius, quidquid erit, pati!
Seu pluris hiemes, ſeu tribuit Juppiter ultimam,
Quae nunc oppoſitis debilitat pumicibus mare
Tyrrhenum: ſapias, vina liques, & ſpatio brevi
Spem longam reſeces. dum loquimur, fugerit invida
Aetas: carpe diem, quam minimum credula poſtero.

XII.

Ad Augustum.

Quem virum aut heroa lyra vel acri
Tibia ſumis celebrare, Clio?
Quem Deum? quojus recinet jocoſa
Nomen imago,
Aut in umbroſis Heliconis oris,
Aut ſuper Pindo; gelidove in Haemo,
Unde vocalem temere inſecutae
Orphea ſilvae,
Arte materna rapidos morantem
Fluminum labſus celeriſque ventos,

Blandum

Blandum & auritas fidibus canoris
Ducere quercus.
Quid prius? Dicam ſolitis Parentem
Laudibus; qui res hominum ac Deorum,
Qui mare ac terras, variiſque mundum
Temperat horis?
Unde nil majus generatur ipſo;
Nec viget quidquam ſimile, aut ſecundum:
Proximos caeli tamen occupavit
Pallas honores.
Proeliis audax, neque te ſilebo
Liber; aut ſaevis te inimica virgo
Beluis; nec te, metuende certa
Phoebe ſagitta.
Dicam & Alciden; puerоſque Ledae,
Hunc equis, illum ſuperare pugnis
Nobilem: quorum ſimul alba nautis
Stella refulſit,
Defluit ſaxis agitatus humor;
Concidunt venti, fugiuntque nubes;
Et minaci (ſic voluere) ponto
Unda recumbit.
Romulum poſt hos. Prius, an quietum
Pompilî regnum memorem, an ſuperbos
Tarquinî faſces, dubito, an Catonis
Nobile luſtrum.

XII. *V.* 13. Vulg. *Quid prius dicam ſolitis Parentis.*
V. 19. *illi.* haud ſatis Latine.
V. 22. *& ſaevis inimica.*
V. 31. *minax (quod ſic.* al. *nam ſic, quod ſic, ſic Di,* &c.
V. 33. *hos prius.*
V. 36. *letum. luſtrum,* i. e. Cenſoriam Poteſtatem, quae in Catone majore ut longè nobiliſſima celebratur.

Regulum

Regulum & Scauros, animaeque magnae
Prodigum, Poeno ſuperante, Paullum,
Gratus inſigni referam Camena,
Fabriciumque;
Hunc, & incomtis Curium capillis
Utilem bello tulit, & Camillum
Saeva paupertas, & avitus apto
Cum lare fundus.
Creſcit occultòm, velut arbor, aevo
Fama Marcelli: micat inter omnis
Julium ſidus, velut inter ignes
Luna minores.
Gentis humanae pater atque cuſtos,
Orte Saturno, tibi cura magni
Caeſaris Fatis data: tu ſecundo
Caeſare regnes.
Ille ſeu Parthos Latio imminentis
Egerit juſto domitos triumpho;
Sive ſubjectos orientis orae
Seras & Indos;
Te minor latum reget aequus orbem;
Dum gravi curru quatiens Olympum
Tu parum caſtis inimica mittes
Fulmina lucis.

V. 45. Vulg. *Creſcit, occulto velut arbor aevo, Fama Marcelli:*

V. 58. *Tu — quatiet.*

XIII.

Ad Lydiam.

Cum tu, Lydia, Lugdinam
Cervicem, roſea ac ſeria Telephi
Laudas brachia, vae, meum
Fervens difficili bile tumet jecur.
Tunc nec mens mihi, nec color
Certa ſede manet: humor & in genas
Furtim labitur, arguens
Quam lentis penitus macerer ignibus.
Uror, ſeu tibi candidos
Turparunt humeros immodicae mero
Rixae; ſive puer furens
Inpreſſit memorem dente labris notam.
Non, ſi me ſatis audias,
Speres perpetuum, dulcia barbare
Laedentem oſcula, quae Venus
Cuncta parte ſui nectaris inbuit.
Felices ter & amplius,
Quos inrupta tenet copula, nec malis
Divolſus querimoniis
Suprema citius ſolvet amor die.

XIII. *V.* 1. Vulg. *Telephi.* *V.* 2. *roſeam cerea.*
Ibid. *Lugdinam*, marmoream. *V.* 16. *Quinta.*
λυγδίνῳ τραχήλῳ, Anac.

XIV.

O Navis, referunt in mare te novi
Fluctus? ô quid agis? fortiter occupa
Portum. nonne vides, ut
Nudum remigio latus?
Ut malus celeri ſaucius Africo,
Antennaeque gemunt; ac ſine funibus
Vix durare guberna
Poſſunt imperioſius
Aequor? non tibi ſunt integra lintea;
Non Dî, quos iterum preſſa voces malo.
Quamvis Pontica pinus
Silvae filia nobilis,
Jactes & genus & nomen inutile:
Nil pictis timidus navita apluſtribus
Fidat. tu, niſi ventis
Debes ludibrium, cave.
Nuper ſollicitum quae mihi taedium,
Nunc deſiderium, curaque non levis,
Inter fuſa nitentis
Vites aequora Cycladas.

XV.

Nerei vaticinium de excidio Trojae.

Pastor cum traheret per freta navibus,
Idaeis Helenen perfidus hoſpitam;

XIV. *V.* 7. Vulg. *carinae.* V. 14. *puppibus.* V. 15. *Fidit.*

Ingrato celeris obruit otio
Ventos, ut caneret fera
Nereus fata. MALA ducis avi domum,
Quam multo repetet Graecia milite,
Conjurata tuas rumpere nuptias,
Et regnum Priami vetus.
Eheu, quantus equis, quantus adeſt viris
Sudor! quanta moves funera Dardanae
Genti! jam galeam Pallas & aegida
Curruſque & rabiem parat.
Nequidquam Veneris praeſidio ferox
Pectes Caeſariem, grataque feminis
Inbelli cithara carmina divides:
Nequidquam thalamo gravis
Haſtas, & calami ſpicula Cnoſſii
Vitabis, ſtrepitumque, & celerem ſequi
Ajacem: tamen, heu! ſerus, adulter, hos
Crinis pulvere collines.
Non Laërtiaden, exitium tuae
Genti, non Pylium Neſtora reſpicis?
Urguent inpavidi te Salaminius
Teucerque, & Sthenelus ſciens
Pugnae; ſive opus eſt imperitare equis,
Non auriga piger. Merionen quoque
Noſces. ecce furit te reperire atrox
Tydides melior patre;
Quem tu, cervus uti vallis in altera
Viſum parte lupum graminis immemor,
Sublato fugies mollis anhelitu,

V. 19. Vulg. *adulteret.* *V.* 31. *ſublimi.*

Non

Non hoc pollicitus tuae.
Iracunda diem proferet Ilio
Matroniſque Phrygum claſſis Achilleï.
Poſt ter tris hiemes uret Achaius
Ignis barbaricas domos.

XVI.

PALINODIA.

O Matre pulchra filia pulchrior,
Quem criminoſis cumque voles modum
Pones iambis; ſive flamma,
Sive mari libet Hadriano.
Non Dindymene, non adytis quatit
Mentem ſacerdotum incola Pythius,
Non Liber aeque, non acuta
Si geminant Corybantes aera,
Triſtes ut irae: quas neque Noricus
Deterret enſis, nec mare naufragum,
Nec ſaevus ignis, nec tremendo
Juppiter ipſe ruens tumultu.
Fertur Prometheus, addere principi
Limo coactus particulam undique
Deſectam, & inſani leonis
Vim ſtomacho adpoſuiſſe noſtro.
Irae Thyeſten exitio gravi
Stravere; & altis urbibus ultimae

V. 35. Vulg. *certas.*
V. 36. *Iliacas, Pergameas.*

XVI. *V.* 13. Vulg. *Prometheus addere.*
V. 15. *&*, i. e. *etiam.*

Stetere cauſae, cur perirent
Funditus, inprimeretque muris
Hoſtile aratrum exercitus inſolens.
Conpeſce mentem. me quoque pectoris
Tentavit in dulci juventa
Fervor, & in celeris iambos
Miſit furentem: nunc ego mitibus
Mutare quaero triſtia; dum mihi
Fias recantatis amica
Opprobriis, animamque reddas.

XVII.

Ad Tyndaridem.

Velox amoenum ſaepe Lucretilem
Mutat Lycaeo Faunus, & igneam
Defendit aeſtatem capellis
Uſque meis, pluvioſque ventos.
Inpune totum per nemus arbutos
Quaerunt latentis & thyma deviae
Olentis uxores mariti:
Nec viridis metuunt colubras,
Nec martialis filiolae lupos;
Utcumque dulci, Tyndari, fiſtula
Valles, & Uſticae cubantis
Levia perſonuere ſaxa.
Dî me tuentur: Dis pietas mea
Et muſa cordi eſt. hic tibi Copia

XVII. *V.* 9. Vulg. *haeduleae, haediliae,* &c.

Manabit

Manabit ad plenum benigno
Ruris honorum opulenta cornu.
Hic in reducta valle caniculae
Vitabis aestus; & fide Teïa
Dices laborantis in uno
Penelopen vitreamque Circan.
Hic innocentis pocula Lesbii
Duces sub umbra: nec Semeleïus
Cum Marte confundet Thyoneus
Proelia: nec metues protervum
Suspecta Cyrum; ne male dispari
Incontinentis injiciat manus,
Et scindat haerentem coronam
Crinibus, inmeritamque vestem.

XVIII.

Ad Varum.

Nullam, Vare, sacra vite prius severis arborem
Circa mite solum Tiburis, & moenia Catili.
Siccis omnia nam dura Deus proposuit: neque
Mordaces aliter diffugiunt sollicitudines.
Quis post vina gravem militiam, aut pauperiem crepat?
Quis non te potius, Bacche pater, teque, decens Venus?
At ne quis modici transiliat munera Liberi,
Centaurea monet cum Lapithis, rixa super mero
Debellata: monet Sithoniis non levis Evios;
Cum fas atque nefas, exiguo fine, libidinum

V. 18. *aestus.* forte, *æstros.*

Discernunt

Diſcernunt avidi. non ego te, candide Baſſareu,
Invitum quatiam; nec variis obſita frondibus
Sub divum rapiam. ſaeva tene cum Berecyntio
Cornu tympana, quae ſubſequitur caecus amor ſui, &
Adtollens vacuum plus nimio gloria verticem,
Arcanique fides prodiga, perlucidior vitro.

XIX.

De Glycera.

Mater ſaeva Cupidinum,
Thebanaeque jubent me Semelae puer,
Et laſciva Licentia,
Finitis animum reddere amoribus.
Urit me Glycerae nitor
Splendentis Pario marmore purius;
Urit grata protervitas,
Et voltus nimium lubricus aſpici.
In me tota ruens Venus
Cypron deſeruit; nec patitur Scythas,
Aut verſis animoſum equis
Parthum dicere, nec quae nihil attinent.
Hic vivum mihi caeſpitem, hic
Verbenas, pueri, ponite, turaque
Bimi cum patera meri:
Mactata veniet lenior hoſtia.

XX.

XX.

Ad Maecenatem.

Vile potabis modicis Sabinum
Cantharis, Graeca quod ego ipse testa
Conditum levi; datus in theatro
Cum tibi plausus,
Clare Maecenas eques, ut paterni
Fluminis ripae, simul & jocosa
Redderet laudes tibi Vaticani
Montis imago.
Caecubum, & praelo domitam Caleno
Tu bibes uvam: mea nec Falernae
Temperant vites, neque Formiani
Pocula colles.

XXI.

In Dianam et Apollinem.

Pueri. Dianam tenerae dicite virgines:
Puellae. Intonsum, pueri, dicite Cynthion;
Chorus. Latonamque supremo
Dilectam penitus Jovi.
Puer. Vos, lectae, fluvios, & nemorum comam,
Quaecunque aut gelido prominet Algido,
Nigris aut Erymanthi
Silvis, aut viridis Cragi:

XXI. *V.* 5. Vulg. *Vos lectam fluviis,*

PUEL. Vos Tempe totidem tollite laudibus,
Natalemque, mares, Delon Apollinis,
Insignemque pharetra
Fraternaque humerum lyra.
PUER. Haec bellum lacrimosum. PUEL. Hic miseram famem
Pestemque a populo, principe Caesare, in
Persas atque Britannnos
Vestra motus aget prece.

XXII.

AD ARISTIUM FUSCUM.

INTEGER vitae, scelerisque purus
Non eget Mauris jaculis, neque arcu,
Nec venenatis gravida sagittis,
Fusce, pharetra;
Sive per Syrtis iter aestuosas,
Sive facturus per inhospitalem
Caucason, vel quae loca fabulosus
Lambit Hydaspes.
Namque me silva lupus in Sabina,
Dum meam canto Lalagen, & ultra
Terminum curis agor, expeditus
Fugit inermem:
Quale portentum neque militaris
Daunus in latis alit aesculetis:

XXII. *V.* 11. Vulg. *vagor expeditus, expeditis. Curis*, i. e. *amoribus.* *V.* 14. *Daunia in, Dauniae.*

Nec

Nec Jubae tellus generat, leonum
Arida nutrix.
Pone me pigris ubi nulla campis
Arbor aeſtiva recreatur aura;
Quod latus mundi nebulae maluſque
Juppiter urguet:
Pone ſub curru nimium propinquo
Solis, in terra domibus negata;
Dulce ridentem Lalagen amabo,
Dulce loquentem.

XXIII.

Ad Chloen.

Vitas hinnuleo me ſimilis, Chloë,
Quaerenti pavidam montibus aviis
Matrem, non ſine vano
Aurarum & ſilüae metu.
Nam, ſeu mobilibus vitis inhorruit
Ad ventum foliis, ſeu virides rubum
Dimovere lacertae,
Et corde & genibus tremit.
Atqui non ego te, tigris ut aſpera
Gaetuluſve leo, frangere perſequor.
Tandem deſine matrem
Tempeſtiva ſequi viro.

XXIII. *V.* 5. al. *vepris.*

XXIV.

Ad Virgilium.

Quis desiderio sit pudor, aut modus
Tam cari capitis? praecipe lugubris
Cantus, Melpomene, cui liquidam Pater
Vocem cum cithara dedit.
Ergo Quinctilium perpetuus sopor
Urguet? cui Pudor, & Justitiae soror
Incorrupta Fides, nudaque Veritas,
Quando ullum inveniet parem?
Multis ille bonis flebilis occidit:
Nulli flebilior, quam tibi, Virgili.
Tu frustra pius, heu, non ita creditum,
Poscis Quinctilium Deos.
Quid? si Threïcio blandius Orpheo
Auditam moderere arboribus fidem;
Num vanae redeat sanguis imagini,
Quam virga semel horrida,
Non lenis precibus, fata recludere
Nigro compulerit Mercurius gregi?
Durum. sed levius fit patientia,
Quidquid corrigere est nefas.

XXV.

XXV.

Ad Lydiam.

Parcius junctas quatiunt fenestras
Ictibus crebris juvenes protervi:
Nec tibi somnos adimunt; amatque
Janua limen,
Quae prius multum facilis movebat
Cardines: audis minus & minus jam,
Me tuo longas pereunte noctes
Lydia dormis.
Invicem moechos anus adrogantis
Flebis in solo levis angiportu,
Thracio bacchante, vagans sub inter-
lunia, vento:
Cum tibi flagrans amor, & libido,
Quae solet matres furiare equorum,
Saeviet circa jecur ulcerosum;
Non sine questu,
Laeta quod pubes edera virenti
Gaudeat pulla magis, atque myrti
Aridas frondis Hiemis sodali
Dedicet Euro.

XXV. *V.* 11. Vulg. *magis.* *V.* 18. *Gaudeat, pulla magis atque myrto.*

XXVI.

De Aelio Lamia.

Musis amicus, triſtitiam & metus
Tradam protervis in mare Creticum
Portare ventis: quîs ſub Arcto
Rex gelidae metuatur orae,
Quid Tiridaten terreat, unice
Securus. ô quae fontibus integris
Gaudes, apricos necte flores,
Necte meo Lamiae coronam,
Pimpleï dulcis. nil ſine te meis
Proſunt honores. hunc fidibus novis,
Hunc Leſbio ſacrare plectro
Teque, tuaſque decet ſorores.

XXVII.

Ad Sodales.

Natis in uſum laetitiae ſcyphis
Pugnare, Thracum eſt. tollite barbarum
Morem: verecundumque Bacchum
Sanguineis prohibete rixis.
Vino & lucernis Medus acinaces
Inmane quantum diſcrepat! inpium
Lenite clamorem, ſodales,
Et cubito remanete preſſo.

XXVI. *V.* 9, 10. Vulg. *mei poſſunt.*

XXVII. *V.* 3. *verecundum.* ingenuum modicumque.

Voltis

Voltis ſeveri me quoque ſumere
Partem Falerni? dicat Opuntiae
Frater Megillae quo beatus
Volnere, qua pereat ſagitta.
Ceſſat voluntas? non alia bibam
Mercede. quae te cumque domat Venus
Non erubeſcendis adurit
Ignibus: ingenuoque ſemper
Amore peccas. quidquid habes, age,
Depone tutis auribus — ah miſer,
Quanta laborabis Charybdi!
Digne puer meliore flamma.
Quae ſaga, quis te ſolvere Theſſalis
Magus venenis? quis poterit Deus?
Vix inligatum te triformi
Pegaſos expediet Chimaera.

XXVIII.

NAUTA. TE maris & terrae, numeroque carentis arenae
Menſorem cohibent, Archyta,
Pulveris exigui prope litus parva Matinum
Munera: nec quidquam tibi prodeſt
Aërias tentaſſe domos, animoque rotundum
Percurriſſe polum, morituro.
ARCHYT. Occidit & Pelopis genitor, conviva Deorum,
Tithonoſque remotus in auras,

XXVII. *V.* 19. Vulg. *Quanta laboras in Charybdi.*
XXVIII. *V.* 4. [*Munera*, de- bita ſcilicet, non data. Praeſenti pro Futuro in τῷ *cohibent* utitur Poeta.

Et

Et Jovis arcanis Minos admiſſus; habentque
Tartara Panthoïden, iterum Orco
Demiſſum: quamvis clypeo Trojana refixo
Tempora teſtatus, nihil ultra
Nervos atque cutem morti conceſſerat atrae,
Judice ſe, non ſordidus auctor
Naturae, verique. Sed omnis una manet nox,
Et calcanda ſemel via leti.
Mixta ſenum ac juvenum denſentur funera: nullum
Saeva caput Proſerpina fugit:
Dant altos Furiae torvo ſpectacula Marti;
Exitio eſt pavidis mare nautis.
Me quoque devexi rapidus comes Orionis
Illyricis Notus obruit undis.
At tu, nauta, vagae ne parce malignus arenae
Oſſibus & capiti inhumato
Particulam dare. ſic, quodcumque minabitur Eurus
Fluctibus Heſperiis, Venuſinae
Plectantur ſilvae, te ſoſpite: multaque merces,
Unde poteſt, tibi defluat aequo
Ab Jove, Neptunoque ſacri cuſtode Tarenti.
Negligis inmeritis nocituram
Poſtmodo te natis fraudem conmittere? fors at
Debita jura, viceſque, ſuperbe,

V. 14. Vulg. *te.*
V. 19. *alios.*
V. 20. *avidis, avidum.* Alius eſt horum verſuum in vulgat. ordo. *Furiae* eſt Dativi caſus, *Proſerpinae* nimirum. Senſus loci autem hic eſt: *Alti* & vere magni animi viros bella, quae *Marti* pro ludis & *ſpectaculis* ſunt, letho tradunt: Nautis contrà militiam prae metu fugientibus mare necem celerat. Vides jam *altos* milites & *pavidis nautis* pulcherrime opponi. *Alios* vero ſi legeris, laborare videtur & ſententia & Latinitas.

Te

Te maneant ipſum. precibus non linquar inultis;
Teque piacula nulla reſolvent.
Quamquam feſtinas, non eſt mora longa, licebit
Injecto ter pulvere curras.

XXIX.

Ad Iccium.

Icci, beatis nunc Arabum invides
Gazis, & acrem militiam paras,
Non ante devictis Sabaeae
Regibus, horribilique Medo
Nectis catenas. quae tibi virginum,
Sponſo necato, barbara ſerviet?
Puer quis ex aula capillis
Ad cyathum ſtatuetur unctis,
Doctus ſagittas tendere Sericas
Arcu paterno? quis neget arduis
Pronos relabi poſſe rivos
Montibus, ac Tiberim reverti?
Cum tu coëmtos undique nobilis
Libros Panaetî, Socraticam & domum,
Mutare loricis Iberis,
Pollicitus meliora, tendis.

XXX.

XXX.

Ad Venerem.

O Venus, Regina Cnidi Paphique,
Sperne dilectam Cypron, & vocantis
Ture te multo Glycerae decoram
Transfer in aedem.
Fervidus tecum Puer, & ſolutis
Gratiae zonis, properentque Nymphae,
Et parum comis ſine te Juventas,
Mercuriuſque.

XXXI.

Ad Apollinem.

Quid dedicatum poſcit Apollinem
Vates? quid orat, de patera novum
Fundens liquorem? non opimas
Sardiniae ſegetes feracis:
Non aeſtuoſae grata Calabriae
Armenta. non aurum, aut ebur Indicum;
Non rura, quae Liris quieta
Mordet aqua taciturnus amnis.
Premant Calenam falce, quibus dedit
Fortuna, vitem; dives ut aureis
Mercator exſuccet cululis

XXXI. *V.* 10. Vulg. &. *V.* 11. *exſiccet.*

Vina

Vina Syrae aere parata mercis,
Dîs carus ipſis: quippe ter & quater
Anno reviſens aequor Atlanticum
Inpunè. me paſcant olivae,
Me cichorea, leveſque malvae.
Frui paratis at valido mihi,
Latoë, dones; ac (precor) integra
Cum mente nec turpem ſenectam
Degere, nec cithara carentem.

XXXII.

Ad Lyram.

Poscimur, ſi quid vacui ſub antro
Luſimus tecum, quod & hunc in annum
Vivat, & pluris? age, dic Latinum,
Barbite, carmen:
Leſbio primum modulate civi;
Qui ferox bello, tamen inter arma,
Sive jactatam religarat udo
Litore navim,
Liberum, & Muſas, Veneremque, & illi
Semper haerentem Puerum canebat,
Et Lycon, nigris oculis nigroque
Crine decorum.
O decus Phoebi, & dapibus ſupremi
Grata Teſtudo Jovis, ô laborum

V. 12. Vulg. *Syra reparata merce.*
V. 15. *paſcunt.*
V. 17. *&.*
XXXII. *V.* 1. Vulg. *Poſcimur.*
V. 3. *pluris, age.*

Dulce lenimen, mihi quôque ſalve
Rite vocanti.

XXXIII.

Ad Albium Tibullum.

Albi, ne doleas, plus nimio memor
Inmitis Glycerae, neu miſerabilis
Decantes elegos, cur tibi junior
Laeſa praeniteat fide.
Inſignem tenui fronte Lycorida
Cyri torret amor: Cyrus in aſperam
Declinat Pholoën: ſed prius Appulis
Jungentur capreae lupis,
Quam turpi Pholoë peccet adultero.
Sic viſum Veneri; cui placet inpares
Formas atque animos ſub juga aënea
Saevo mittere cum Joco.
Ipſum me, melior cum peteret Venus,
Grata detinuit compede Myrtale
Libertina, fretis acrior Hadriae
Curvantis Calabros ſinus.

XXXIV.

Parcus Deorum cultor & infrequens,
Inſanientis dum ſapientiae
Conſultus erro: nunc retrorſum

V. 15. Vulg. *cumque. quôque* autem eſt *quocunque tempore.*

Vela

Vela dare, atque iterare curſus
Cogor relictos. namque Dieſpiter
Igni coruſco nubila dividens
Plerumque, per purum tonantis
Egit equos, volucremque currum:
Quo bruta tellus, & vaga flumina,
Quo Styx, & inviſi horrida Taenari
Sedes, Atlanteuſque finis
Concutitur. valet ima ſummis
Mutare; & inſignia adtenuat Deus,
Obſcura promens: hinc apicem rapax
Fortuna cum ſtridore acuto
Suſtulit; hic poſuiſſe gaudet.

XXXV.

Ad Fortunam.

O Diva, gratum quae regis Antium,
Praeſens vel imo tollere de gradu
Mortale corpus, vel ſuperbos
Vertere funeribus triumphos:
Te pauper ambit ſollicita prece
Ruris colonus: te, domina aequoris,
Quicumque Bithyna laceſſit
Carpathium pelagus carina.
Te Dacus aſper, te profugi Scythae,
Urbeſque, genteſque, & Latium ferox,

XXXIV. *V.* 13. Vulg. *Inſignem, inſigne attenuat.* XXXV. *V.* 6. *te dominam.*

Regumque matres barbarorum, &
Purpurei metuunt Tyranni.
Injurioſo ô! ne pede proruas
Stantem columnam: neu populos frequens
AD ARMA ceſſantis, AD ARMA
Concitet, imperiumque frangat.
Te ſemper anteit ſaeva Neceſſitas,
Clavos trabalis, & cuneos manu
Geſtans aëna: nec ſeverus
Uncus abeſt, liquidumve plumbum.
Te Spes, & albo rara Fides colit
Velata panno: nec comitem abnegat,
Utcumque mutata potentis
Veſte domos inimica linquis.
At volgus infidum, & meretrix retro
Perjura cedit: diffugiunt cadis
Cum faece ſiccatis amici,
Ferre jugum pariter doloſi.
Serves iturum Caeſarem in ultimos
Orbîs Britannos, & juvenum recens
Examen, Eois timendum
Partibus, Oceanoque rubro.
Eheu! cicatricum, heu! ſceleris pudet
Fratrumque. quid nos dura refugimus
Aetas? quid intactum nefaſti
Liquimus? unde manum juventus

V. 12, 13. Vulg. *Tyranni: Injurioſo ne.*

V. 14. *populus. frequens* AD ARMA, i. e. *frequens* vox, vel conclamatio, AD ARMA. Hinc Italorum *all'-árma*; Gallorum, ut & noſtrorum, *Alarme.*

V. 30. *Orbis* in Genitiv. peſſime.

V. 33. *ac.*

Metu

Metu Deorum continuit? quibus
Pepercit aris? ô utinam nova
Incude defingas retusum in
Massagetas, Arabasque ferrum.

XXXVI.

Et ture & fidibus juvat
Placare, & vituli sanguine debito
Custodes Numidae Deos:
Qui nunc, Hesperia sospes ab ultima,
Caris multa sodalibus,
Nulli plura tamen dividit oscula,
Quam dulci Lamiae, memor
Actae non alio rege puertiae,
Mutataeque simul togae.
Pressa ne careat pulchra dies nota;
Neu promptae modus amphorae:
Neu morem in Salium sit requies pedum:
Neu multi Damalis meri
Bassum Threïcia vincat amystide:
Neu desint epulis rosae,
Neu vivax apium, neu breve lilium.
Omnes in Damalin putris
Deponent oculos: nec Damalis novo
Divelletur adultero,
Lascivis ederis ambitiosior.

XXXVI. *V.* 10. Vulg. *Cressa.* *Pressa nota*, i. e. testa vini recondita. sic *interiore* Falerni *nota* Noster, Carm. II. 3. eodem sensu atque modo.

XXXVII.

XXXVII.

Ad Sodales.

Nunc est bibendum, nunc pede libero
Pulsanda tellus: nunc Saliaribus
Ornare pulvinar Deorum
Tempus erat dapibus, sodales.
Antehac nefas depromere Caecubum
Cellis avitis; dum Capitolio
Regina dementis ruinas,
Funus & imperio parabat,
Contaminato cum grege turpium
Morbo Syrorum: quidlibet impotens
Sperare, fortunaque dulci
Ebria. sed minuit furorem
Vix una sospes navis ab ignibus:
Mentemque lymphatam Mareotico
Redegit in veros timores
Caesar, ab Italia volantem
Remis adurguens, (accipiter velut
Mollis columbas, ut leporem citus
Venator in campis nivalis
Haemoniae) daret ut catenis
Fatale monstrum: quae generosius
Perire quaerens, nec muliebriter

XXXVII. *V.* 10. Vulg. *virorum.* Syros PATIENTISSIMOS vocat Plautus, i. e. παθικωτάτους. *Syri homines obnoxii erant* ulceribus *teris*, &c. Casaubon. in Not. ad Persium, p. 467. *Virum* autem & *Syrum* saepius confundi video.

Expavit

Expavit enſem, nec latentis
Claſſe cita ire paravit oras:
Auſa at vacantem viſere regiam
Voltu ſereno fortis, & aſperas
Tractare ſerpentis, ut atrum
Corpore conbiberet venenum,
Deliberata morte ferocior:
Saevis Liburnis, ſcilicet invidens
Privata deduci ſuperbo
Non humilis mulier triumpho.

XXXVIII.

Ad Puerum.

Persicos odi, puer, adparatus;
Diſplicent nexae philyra coronae:
Mitte, ſectari, roſa quo locorum
Sera moretur.
Simplici myrto nihil adlabores
Sedulus curae; neque te miniſtrum
Dedecet myrtus, neque me ſub arta
Vite bibentem.

V. 24. Vulg. *reparavit.* pro quo *ire paravit* Lambertus Bos. rectiſſimè. *V.* 25. *& jacentem.*

Q. Horatii Flacci

CARMINUM

LIBER II.

I.

Ad Asinium Pollionem.

MOTUM ex Metello conſule civicum,
Bellique cauſas, & vitia, & modos,
Ludumque Fortunae, graviſque
Principum amicitias, & arma
Nondum expiatis uncta cruoribus,
Periculoſae plenum opus aleae
Tractas, & incedis per ignis
Subpoſitos cineri doloſo.

Paullum

Paullum ſeverae Muſa tragoediae
Deſit theatris: mox, ubi publicas
Res ordinaris, grande munus
Cecropii repetes cothurni,
Inſigne moeſtis praeſidium reis,
Et conſulenti Pollio curiae:
Cui laurus aeternos honores
Dalmatico peperit triumpho.
Jam nunc minaci murmure cornuum
Perſtringis auris; jam litui ſtrepunt:
Jam fulgor armorum fugacis
Terret equos, equitiſque: voltus
Ardere magnos jam video Duces
Non indecoro pulvere ſordidos:
En cuncta terrarum ſubacta,
Praeter atrocem animum Catonis.
Juno, & Deorum quiſquis amicior
Afris, inulta ceſſerat inpotens
Tellure, victorum nepotes
Retulit inferias Jugurthae.
Quis non Latino ſanguine pinguior
Campus ſepulcris inpia proelia
Teſtatur, auditumque Medis
Heſperiae ſonitum ruinae?
Qui gurges? ecquae flumina lugubris
Ignara belli? quod mare Dauniae
Non decoloravere caedes?
Quae caret ora cruore noſtro?

I. *V.* 12. Vulg. *Cecropio — cothurno.*

V. 20, 21. *equitumque voltus. Audire — videor.* abſurdiſſime. Ordo eſt, *video duces magnos ardere voltus ſordidos pulvere non indecoro.*

V. 23. *Et.*

Sed ne relictis, Muſa procax, jocis,
Ceae res tractes munia naeniae:
Mecum Dionaeo ſub antro
Quaere modos leviore plectro.

II.

Ad Crispum Sallustium.

Nullus argento color eſt, (avaris
Abditae terris inimice lamnae
Criſpe Salluſti,) niſi temperato
Splendeat uſu.
Vivit exemplo Proculeius aevo,
Notus in fratres animi paterni:
Illum aget penna, metuente ſolvi,
Fama ſuperſtes.
Latius regnes avidum domando
Spiritum, quam ſi Libyam remotis
Gadibus jungas, & uterque Poenus
Serviat uni.
Creſcit indulgens ſibi dirus hydrops,
Nec ſitim pellit, niſi cauſa morbi
Fugerit venis, & aquoſus albo
Corpore lentor.
Redditum Cyri ſolio Phraaten,
Diſſidens plebi, numero beatorum
Eximit Virtus; populumque falſis
Dedocet uti

V. 38. *retractes munera.*
II. *V.* 1, 2. al. *eſt avaris Abdito terris,*
V. 5. Vulg. *Vivet extento.*
V. 16. *languor.*

Vocibus:

Vocibus; regnum, & diadema tutum
Deferens uni, propriamque laurum,
Quiſquis ingentis oculo inretorto
Spectat acervos.

III.

Ad Dellium.

Aequam memento rebus in arduis
Servare mentem; non ſecus in bonis
Ab inſolenti temperatam
Laetitia; moriture Delli,
Seu moeſtus omni tempore vixeris,
Seu te in remoto gramine per dies
Feſtos reclinatum bearis
Interiore nota Falerni.
Qua pinus ingens, albaque populus
Umbram hoſpitalem conſociare amant
Ramis, qua & obliquo laborat
Lympha fugax trepidare rivo:
Huc vina, & unguenta, & nimium brevis
Flores amoenos ferre jube roſae:
Dum res, & aetas, & ſororum
Fila trium patiuntur atra.
Cedes coëmptis ſaltibus, & domo,
Villaque, flavus quam Tiberis lavit,
Cedes; & exſtructis in altum
Divitiis potietur heres.
Diveſne, priſco natus ab Inacho,
Nil intereſt, an pauper, & infima

De gente ſub dio morêre,
Victima nil miſerantis Orci.
Omnes eodem cogimur: omnium
Verſatur urnâ, ſerius, ocius
Sors exitura, & nos in aeternum
Exilium impoſitura cymbae.

IV.

Ad Xanthiam.

Ne ſit ancillae tibi amor pudori,
Xanthia Phoceu: prius inſolentem
Serva Briſeïs niveo colore
Movit Achillen.
Movit Ajacem Telamone natum
Forma captivae dominum Temeſſae:
Arſit Atrides medio in triumpho
Virgine rapta:
Barbarae poſtquam cecidere turmae
Theſſalo victore, & ademtus Hector
Tradidit feſſis leviora tolli
Pergama Grajis.
Neſcias an te generum beati
Phyllidos flavae decorent parentes:
Regium certe genus, ac Penatis
Moeret iniquos.
Crede non illam tibi de ſceleſta
Plebe dilectam; neque ſic fidelem,

III. *V.* 23. Vulg. *moreris.* IV. *V.* 6. Vulg. *Tecmeſſae.*

Sic

Sic lucro averſam potuiſſe naſci
Matre pudenda.
Brachia, & voltum, teretiſque ſuras
Integer laudo: fuge ſuſpicari,
Cujus octavum trepidavit aetas
Claudere luſtrum.

V.

NONDUM ſubacta ferre jugum valet
Cervice: nondum munia conparis
Aequare, nec tauri ruentis
In Venerem tolerare pondus.
Circa virentis eſt animus tuae
Campos juvencae, nunc fluviis gravem
Solantis aeſtum, nunc in udo
Ludere cum vitulis ſalicto
Praegeſtientis. tolle cupidinem
Inmitis uvae: jam tibi lividos
Diſtinguet Auctumnus racemos,
Purpureo varians colore.
Jam te ſequetur; (currit enim ferox
Aetas; & illi, quos tibi demſerit,
Adponet an'mos) jam proterva
Fronte petet Lalage maritum:
Dilecta, quantum non Pholoë fugax,
Non Chloris: albo ſic humero nitens,
Ut pura nocturna renidet
Luna mari, Cnidiuſve Gyges;

V. *V.* 12. Vulg. *varius.* *V.* 15. *annos.*

Quem

Quem ſi puellarum inſereres choro,
Mire ſagacis falleret hoſpites
Diſcrimen obſcurum, ſolutis
Crinibus, ambiguoque voltu.

VI.

Ad Septimium.

Septimi Gadis aditure mecum, &
Cantabrum indoctum juga ferre noſtra, &
Barbaras Syrtis, ubi Maura ſemper
Aeſtuat unda:
Tibur Argeo poſitum colono
Sit meae ſedes utinam ſenectae;
Sit modus laſſo maris, & viarum,
Militiaeque.
Unde ſi Parcae prohibent iniquae;
Dulce pellitis ovibus Galeſum
Flumen, & regnata petam Laconi
Rura Phalantho.
Ille terrarum mihi praeter omnis
Angulus ridet: ubi non Hymetto
Mella decedunt, viridique certat
Bacca Venafro:
Ver ubi longum, tepidaſque praebet
Juppiter brumas, & amictus Aulon
Verticem Baccho minimum Falernis
Invidet uvis.

VI. *V.* 18, 19. Vulg. *amicus — Fertili, Fertilis.*

Ille

Ille te mecum locus, & beatae
Poſtulant arces: ubi tu calentem
Debita ſparges lacrima favillam
Vatis amici.

VII.

Ad Pompeium.

O Saepe mecum tempus in ultimum
Deducte, Bruto militiae duce,
Quis te redonavit Quiritem
Dîs patriis, Italoque coelo,
Pompei, meorum prime ſodalium?
Cum quo morantem ſaepe diem mero
Fregi, coronatus nitentis
Malobathro Syrio capillos.
Tecum Philippos, & celerem fugam
Senſi, relicta non bene parmula:
Cum fracta virtus, & minaces,
Turpe! ſolum tetigere mento.
Sed me per hoſtis Mercurius celer
Denſo paventem ſuſtulit aëre:
Te rurſus in bellum reſorbens
Unda fretis tulit aeſtuoſis.
Ergo obligatam redde Jovi dapem:
Longaque feſſum militia latus
Depone ſub lauru mea: neu
Parce cadis tibi deſtinatis.
Oblivioſo levia Maſſico
Ciboria exple. funde capacibus

Unguenta de conchis. quis udo
Deproperare apio coronas,
Curatve myrto? quem Venus arbitrum
Dicet bibendi? non ego ſanius
Bacchabor Edonis: recepto
Dulce mihi ſurere eſt amico.

VIII.

In Barinen.

Ulla ſi juris tibi pejerati
Poena, Barine, nocuiſſet umquam:
Dente ſi nigro fieres, vel uno
Turpior ungui,
Crederem. ſed tu, ſimul obligaſti
Perfidum votis caput, enitescis
Pulchrior multo, juvenumque prodis
Publica cura.
Expedit matris cineres opertos
Fallere, ac tota taciturna noctis
Signa cum caelo, gelidaque Divos
Morte carentis.
Ridet hoc, inquam, Venus ipſa: rident
Simplices Nymphae, ferus & Cupido,
Semper ardentis acuens ſagittas
Cote cruenta.
Adde quod pubes tibi creſcit omnis:
Servitus creſcit nova: nec priores
Impiae tectum dominae relinquunt,
Saepe minati.

Te ſuis matres metuunt juvencis;
Te ſenes parci, miſeraeque nuper
Virgines nuptae, tua ne retardet
Aula maritos.

IX.

Ad Valgium.

Non ſemper imbres nubibus hiſpidos
Manant in agros; aut mare Caſpium
Vexant inaequales procellae
Uſque; neque Armeniis in oris,
Amice Valgi, ſtat glacies iners
Menſis per omnis: aut Aquilonibus
Querqueta Gargani laborant,
Et foliis viduantur orni.
Tu ſemper urgues flebilibus modis
Myſten ademtum: nec tibi Veſpero
Surgente decedunt amores,
Nec rapidum fugiente Solem.
At non ter aevo functus amabilem
Ploravit omnis Antilochum ſenex
Annos: neque inpubem parentes
Troïlon, aut Phrygiae ſorores
Flevere ſemper. deſine mollium
Tandem querelarum; ac potius nova

VIII. *V.* 24. Vulg. *Aura.* peſſime. *Aura* enim pro *ſplendore*, *venuſtate*, *pulchritudine* nuſquam, ne quidem apud ipſum Virgilium, recte poſitum invenitur.

Cantemus Auguſti tropaea
Caeſaris: en rigidum Niphaten,
Medumque flumen gentibus additum
Victis, minores volvere vortices;
Intraque praeſcriptum Gelonos
Exiguis equitare campis.

X.

Ad Licinium.

Rectius vives, Licini, neque altum
Semper urguendo; neque, dum procellas
Cautus horreſcis, nimium premendo
Litus iniquum.
Auream quiſquis mediocritatem
Diligit, tutus caret obſoleti
Sordibus tecti, caret invidenda
Sobrius aulâ.
Saevius ventis agitatur ingens
Pinus: excelſae graviore caſu
Decidunt turres; feriuntque ſummos
Fulgura montis.
Sperat infeſtis, metuit ſecundis
Alteram ſortem bene praeparatum
Pectus. informis hiemes reducit
Juppiter: idem
Summovet. non, ſi male nunc, & olim
Sic erit. quondam citharae jacentem

IX. *V.* 20. Vulg. &. *V.* 18. *citharâ tacentem.*
X. *V.* 9. al. *Saepius.*

Suſcitat

Suſcitat muſam, neque ſemper arcum
Tendit Apollo.
Rebus anguſtis animoſus atque
Fortis adpare. ſapienter idem
Contrahes vento nimium ſecundo
Turgida vela.

XI.

Ad Quintium.

Quid bellicoſus Cantaber, & Scythes,
Hirpine Quincti, cogitet Hadria
Diviſus objecto, remittas
Quaerere: neu trepides in uſum
Poſcentis aevi pauca. fugit retro
Levis juventas & decor, arida
Pellente laſcivos amores
Canitie, facilemque ſomnum.
Non ſemper idem floribus eſt honor
Vernis: neque uno Luna rubens nitet
Voltu. quid aeternis minorem
Conſiliis animum fatigas?
Cur non ſub alta vel platano, vel hac
Pinu jacentes ſic temere, & roſa
Canos odorati capillos,
Dum licet, Aſſyriaque nardo
Potamus uncti? diſſipat Evios
Curas edacis. quis puer ocius
Reſtinguet ardentis Falerni
Pocula praetereunte lympha?

Quis devium ſcortum eliciet domo
Lyden? eburna dic age cum lyra
Maturet, incomtae Lacaenae
More, comam religata nodo.

XII.

Ad Maecenatem.

Nolis longa ferae bella Numantiae,
Neu durum Hannibalem, neu Siculum mare
Poeno purpureum ſanguine, mollibus
Aptari citharae modis:
Neu ſaevos Lapithas, & nimium mero
Hylaeum; domitoſve Herculea manu
Telluris juvenes, unde periculum
Fulgens contremuit domus
Saturni veteris. tuque pedeſtribus
Dices hiſtoriis proelia Caeſaris,
Maecenas, melius, ductaque per vias
Regum colla minacium.
Me dulcis dominae Muſa Licymniae
Cantus, me voluit dicere lucidum
Fulgentis oculos, & bene mutuis
Fidum pectus amoribus:
Quam nec ferre pedem dedecuit choris,
Nec certare joco, nec dare brachia
Ludentem nitidis virginibus, ſacro
Dianae celebris die.

XI. *V.* 23. Vulg. *incomtum-nodum, incomtam-comam.*

Num

Num tu, quae tenuit dives Achaemenes,
Aut pinguis Phrygiae Mygdonias opes
Permutare velis crine Licymniae?
Plenas aut Arabum domos?
Dum flagrantia detorquet ad oscula
Cervicem; aut facili saevitia negat,
Quae poscente magis gaudeat eripi,
Interdum rapere occupat.

XIII.

Ille at nefasto te posuit die,
Quicumque primum sacrilega manu
Produxit, arbos, & nepotum in
Perniciem, opprobriumque pagi:
Illum & parentis crediderim sui
Fregisse cervicem, & penetralia
Sparsisse nocturno cruore
Hospitis: ille venena Colcha,
Et quidquid usquam concipitur nefas
Tractavit, agro qui statuit meo
Te triste lignum, te caducum
In domini caput inmerentis.
Quid quisque vitet, numquam homini satis
Cautum est in horas. navita Bosporon
Poenus perhorrescit; neque ultra
Caeca timet aliunde fata.
Miles sagittas & celeris fugam

XIII. *V.* 1. Vulg. *Ille &.* *V.* 17. *celerem.*
V. 2. *& sacrilega.*

Parthi:

Parthi: catenas Parthus & Italûm
Robur. ſed inproviſa leti
Vis rapuit, rapietque gentis.
Quam pene furvae regna Proſerpinae,
Et judicantem vidimus Aeacon,
Sedeſque diſcretas piorum, &
Aeoliis fidibus querentem
Sappho puellis de popularibus:
Et te ſonantem plenius aureo,
Alcaee, plectro dura navis,
Dura fugae mala, dura belli.
Utrumque ſacro digna ſilentio
Mirantur umbrae dicere: ſed magis
Pugnas, & exactos tyrannos
Tenſa humilis bibit aure volgus.
Quid mirum? ubi illis carminibus ſtupens
Demittit atras belua centiceps
Auris, & intorti capillis
Eumenidum recreantur angues?
Quin & Prometheus, & Pelopis parens
Dulci labrorum decipitur ſono:
Nec curat Orion leones,
Aut timidos agitare lyncas.

V 18. Vulg. *Italum.* *V.* 38. *laborum, laborem.*
V. 32. *Denſum humeris.*

XIV.

XIV.

Ad Postumum.

Eheu fugaces, Postume, Postume,
Labuntur anni: nec pietas moram
Rugis, & instanti senectae
Adferet, indomitaeque morti:
Non si trecenis, quotquot eunt dies,
Amice, places inlacrymabilem
Plutona tauris; qui ter amplum
Geryonen, Tityonque tristi
Conpescit unda; scilicet omnibus,
Quicumque terrae munere vescimur,
Enaviganda, sive Reges,
Sive inopes erimus coloni.
Frustra cruento Marte carebimus,
Fractisque rauci fluctibus Hadriae:
Frustra per auctumnos nocentem
Corporibus metuemus Austrum.
Visendus ater flumine languido
Cocytos errans, & Danaï genus
Infame, damnatusque longi
Sisyphos Aeolides laboris.
Linquenda tellus, & domus, & placens
Uxor: neque harum, quas colis, arborum
Te, praeter invisas cupressus,
Ulla brevem dominum sequetur.
Absumet heres Caecuba dignior
Servata centum clavibus, & mero

Tinguet

Tinguet pavimentum ſapore
Pontificum potiore coenis.

XV.

JAM pauca aratro jugera regiae
Moles relinquent: undique latius
Extenta viſentur Lucrino
Stagna lacu; platanuſque caelebs
Evincet ulmos. tum violaria,
Myrtûs & omnis copia naribus
Spargent olivetis odorem,
Fertilibus domino priori.
Tum ſpiſſa ramis laurea fervidos
Excludet ictus. non ita Romuli
Praeſcriptum, & intonſi Catonis
Auſpiciis, veterumque norma.
Privatus illis cenſus erat brevis,
Commune magnum. nulla decempedis
Metata privatis opacam
Porticus excipiebat Arcton:
Nec fortuitum ſpernere ceſpitem
Leges finebant, oppida publico
Sumtu jubentes, ac Deorum
Templa novo decorare ſaxo.

XIV. *V.* 27. Vulg. *ſuperbum, ſuperbo. mero ſapore* eſt *mero*, quod praeditum eſt *ſapore*, elegantiſſime.

XV. *V.* 5, 6. Vulg. ——— *violaria, & Myrtus, & omnis copia narium.* *V.* 9. Forte, *Sirios* pro *fervidos*.

XVI.

XVI.

Ad Grosphum.

Otium Divos rogat impotenti
Prenſus Aegaeo, ſimul atra nubes
Condidit Lunam, neque certa fulgent
Sidera nautis.
Otium bello furioſa Thrace:
Otium Medi pharetra decori,
Groſphe, non gemmis, neque purpura venale neque auro.
Non enim gazae, neque conſularis
Submovet lictor miſeros tumultus
Mentis, & Curas laqueata circum
Tecta volantis.
Vivitur parvo bene, cui paternum
Splendet in menſa tenui ſalinum;
Nec levis ſomnos timor aut cupido
Sordidus aufert.
Quid brevi ſontes jaculamur aevo
Multa? quid terras, alio calentes
Sole, mutamus? patriae quis exul
Se quoque fugit?
Scandit aeratas vitioſa puppis

XVI. *V.* 1. Vulg. *in patenti.* alteram lectionem recte repoſuit P. *Sanadon.*

V. 17. *fortes, ſontes,* i. e. obnoxii *aevo brevi.*

V. 18. *terras alio calentis Sole mutamus?* —— Omnino malè.

Cura; nec turmas equitum relinquit,
Ocior cervis, & agente nimbos
Ocior Euro.
Laetus in praesens animus, quod ultra est
Oderit curare, & amarulenta
Temperet risu. Nihil est ab omni
Parte beatum.
Abstulit clarum cita mors Achillen:
Longa Tithonum minuit senectus.
Et mihi forsan, tibi quod negarit,
Porriget hora.
Te greges centum, Siculaeque circum
Mugiunt vaccae: tibi tollit hinnitum
Apta quadrigis equa: te bis Afro
Murice tinctae
Vestiunt lanae: mihi parva rura, &
Spiritum Graiae tenuem Camenae
Parca non mendax dedit, ac malignum
Spernere volgus.

XVII.

Ad Maecenatem.

Quid me querelis exanimas tuis?
Nec Dîs amicum, nec mihi, te prius
Obire, Maecenas, mearum
Grande decus columenque rerum.
Ah! te meae si partem animae rapit
Maturior vis, quid moror alteram,

V. 26. Vulg. *amara lento, amara lenta.*

Nec

Nec carus aeque, nec ſuperſtes
Integer? ille dies utramque
Ducet ruinam: non ego perfidum
Dixi ſacramentum: ibimus, ibimus,
Utcumque praecedes, ſupremum
Carpere iter comites parati.
Me nec Chimaerae ſpiritus igneae,
Nec ſi reſurgat centimanus Gyas,
Divellet umquam. ſic potenti
Juſtitiae placitumque Parcis.
Seu Libra, ſeu me Scorpios aſpicit
Formidoloſus, pars violentior
Natalis horae, ſeu tyrannus
Heſperiae Capricornus undae:
Utrumque noſtrum incredibili modo
Conſentit aſtrum. te Jovis impio
Tutela Saturno refulgens
Eripuit, volucriſque fati
Tardavit alas; cum populus frequens
Fauſtum theatris ter crepuit ſonum.
Me truncus inlabſus cerebro
Suſtulerat, niſi Faunus ictum
Dexter levaſſet, Mercurialium
Cuſtos virorum. reddere victimas,
Aedemque votivam memento:
Nos humilem feriemus agnam.

XVIII.

Non ebur, neque aureum
Mea renidet in domo lacunar:

Non trabes Hymettias
  Premunt columnas ultima reciſae
Africa: neque Attali
  Ignotus heres regiam occupavi:
Nec Laconias mihi
  Trahunt honeſtae purpuras clientae.
At fides, & ingenî
  Benigna vena eſt: pauperemque dives
Me petit. nihil ſupra
  Deos laceſſo; nec potentem amicum
Largiora flagito,
  Satis beatus unicis Sabinis.
Truditur die dies,
  Novaeque pergunt interire Lunae.
Tu ſecanda marmora
  Locas ſub ipſum funus; ac ſepulcri
Inmemor, ſtruis domos:
  Mariſque Bajis obſtrepentis urgues
Summovere litora,
  Parum locuples continente ripa.
Quid? quod uſque proximos
  Revellis agri terminos, & ultra
Limites clientium
  Salis avarus? pellitur paternos
In ſinu Deos ferens
  Et uxor, & vir, ſordidoſque natos.
Nulla certior tamen
  Rapacis Orci ſede deſtinata
Aula divitem manet
  Herum. quid? ultra tendis? aequa tellus
Pauperi recluditur,

Regumque

Regumque pu'ris: nec ſatelles Orci
Callidum Promethea
Revexit, auro captus. hic ſuperbum
Tantalum atque Tantali
Genus coërcet: nec levare functum
Pauperem laboribus,
Vocatus atque non vocatus odit.

XIX.

In Bacchum.

Bacchum in remotis carmina rupibus
Vidi docentem (credite poſteri)
Nymphaſque diſcentis, & auris
Capripedum Satyrorum acutas.
Euoe! recenti mens trepidat metu:
Plenoque Bacchi pectore turbidum
Laetatur. euoe! parce Liber,
Parce, gravi metuende thyrſo.
Fas pervicacis & mihi Thyiadas,
Vinique fontem, lactis & uberes
Cantare rivos, atque truncis
Labſa cavis iterare mella:
Fas & beatae conjugis additum
Stellis honorem, tectaque Penthei
Disjecta non leni ruina;
Thracis & exitium Lycurgi.

XVIII. *V.* 34. Vulg. *pueris.*
V. 38. *hic.*
V. 40. *audit. audet,* Vir doctus. *adſtat.* Cunningham.
XIX. *V.* 9. Vulg. *eſt.*

Tu flectis amnis, tu mare barbarum:
Tu separatis uvidus in jugis
Nodo coërces viperino
Bistonidum sine fraude crinis.
Tu, cum parentis regna per arduum
Cohors Gigantum scanderet inpia,
Rhoeton retorsisti leonis
Unguibus, horribilique mala:
Quamquam choreis aptior, & jocis,
Ludoque dictus, non sat idoneus
Pugnae ferebaris: sed idem
Pacis eras mediusque belli.
Te vidit insons Cerberos aureo
Cornu decorum, leniter atterens
Caudam recedenti, & trilinguo
Ore pedes tetigitque crura.

XX.

Ad Maecenatem.

Non usitata, non tenui ferar
Penna biformis per liquidum aethera
Vates; neque in terris morabor
Longius; invidiaque major
Urbis relinquam: non ego, pauperum
Sanguis parentum, non ego, quem vocas
Dilecte, Maecenas, obibo;
Nec Stygia cohibebor unda.

XIX. 31. Vulg. *Caudam, recedentis, Caudam, & recedentis.*

Jam

Jam jam reſidunt cruribus aſperae
Pelles; & album mutor in alitem
Superna; naſcunturque leves
Per digitos, humeroſque plumae.
Jam Daedaleo ornatior Icaro,
Viſam gementis litora Boſpori,
Syrtiſque Getulas canorus
Ales, Hyperboreoſque campos.
Me Colchus, &, qui diſſimulat metum
Marſae cohortis, Dacus, & ultimi
Noſcent Geloni: me petitus
Diſcet Iber, Rhodanique potor.
Abſint inani funere naeniae,
Luctuſque turpes, & querimoniae:
Conpeſce clamorem, ac ſepulcri
Mitte ſupervacuos honores.

XX. *V.* 13. Vulg. *ocior.* *V.* 19. *peritus.* peſſime. *peruſtus.* Brookhuſius.

Q. Horatii Flacci

CARMINUM

LIBER III.

I.

ODI profanum volgus, & arceo.
Favete linguis: carmina non prius
Audita Muſarum ſacerdos
Virginibus pueriſque canto.
Regum timendorum in proprios greges,
Reges in ipſos imperium eſt Jovis,
Clari giganteo triumpho, &
Cuncta ſupercilio moventis.
Eſt ut viro vir latius ordinet

Arbuſta

Arbuſta ſulcis? hic generoſior
Deſcendat in campum petitor?
Moribus hic meliorque fama
Contendat? illi turba clientium
Sit major? aequa lege Neceſſitas
Sortitur inſignis & imos;
Omne capax movet urna nomen.
Deſtrictus enſis cui ſuper inpia
Cervice pendet, non Siculae dapes
Dulcem elaborarint ſaporem;
Non avium citharaeque cantus
Somnum reducant. ſomnus agreſtium
Lenis virorum non humilis domos
Faſtidit umbroſamque ripam,
Non Zephyris agitata Tempe.
Deſiderantem quod ſatis eſt, neque
Tumultuoſum ſollicitat mare,
Nec ſaevus Arcturi cadentis
Inpetus, aut orientis Haedi:
Non verberatae grandine vineae,
Funduſve mendax; arbore nunc aquas
Culpante, nunc torrentia agros
Sidera, nunc hiemes iniquas.
Contracta piſces aequora ſentiunt
Jactis in altum molibus. huc frequens
Caementa demittit redemptor
Cum famulis, dominuſque terrae
Faſtidioſus. ſed Timor, & Minae

1. *V.* 10, 11, 13, 14. Vulg. *ſulcis: petitor: contendat: major:* fine Interrogationis nota. frigidiſſimè.

Scandunt eodem quo dominus: neque
Decedit aerata triremi, &
Poſt equitem ſedet atra Cura.
Quod ſi dolentem nec Phrygius lapis,
Nec purpurarum ſidere clarior
Delenit uſus, nec Falerna
Vitis, Achaemeniumve coſtum;
Cur invidendis poſtibus, & novo
Sublime ritu moliar atrium?
Cur valle permutem Sabina
Divitias operoſiores?

II.

ANGUSTAM, amici, pauperiem pati
Robuſtus acri militia puer
Condiſcat, & Parthos ferocis
Vexet eques metuendus haſta;
Vitamque ſub dio & trepidis agat
In rebus. illum ex moenibus hoſticis
Matrona bellantis Tyranni
Proſpiciens, & adulta virgo
Suſpiret; Eheu, ne rudis agminum
Sponſus laceſſat regius aſperum
Tactu leonem, quem cruenta
Per medias rapit ira caedis.
Dulce & decorum eſt pro patria mori.
Mors & fugacem perſequitur virum;
Nec parcit inbellis juventae
Poplitibus, timidove tergo.

Virtus,

Virtus, repulsae nescia sordidae,
Interminatis fulget honoribus;
Nec sumit aut ponit securis
Arbitrio popularis aurae.
Virtus, recludens inmeritis mori
Caelum, negata tentat iter via:
Coetusque volgaris, & udam
Spernit humum fugiente penna.
Est & fideli tuta silentio
Merces. vetabo, qui Cereris sacrum
Volgarit arcanae, sub isdem
Sit trabibus, fragilemve mecum
Solvat phaselon. saepe Diespiter
Neglectus incesto addidit integrum:
Raro antecedentem scelestum
Deseruit pede Poena claudo.

III.

Justum, ac tenacem propositi virum
Non civium ardor prava jubentium,
Non voltus instantis Tyranni
Mente quatit solida, neque Auster
Dux inquieti turbidus Hadriae,
Nec fulminantis magna Jovis manus,
Si fractus inlabatur orbis,
Inpavidum ferient ruinae.
Hac arte Pollux, hac vagus Hercules

II. *V.* 17, 18. Vulg. ——— *sordidae, incontaminatis.* ——— *intaminatis* Bentleius.

III. *V.* 6. al. *manus Jovis*

Enisus, arcis attigit igneas:
Quos inter Augustus recumbens
Purpureo bibet ore nectar.
Hac te merentem, Bacche pater, tuae
Vexere tigres, indocili jugum
Collo trahentes: hac Quirinus
Martis equis Acheronta fugit:
Gratum elocuta consiliantibus
Junone Divis: ILION, Ilion
Fatalis incestusque judex,
Et mulier peregrina vertit
In pulverem, ex quo destituit Deos
Mercede pacta Laomedon, mihi
Castaeque damnatum Minervae,
Cum populo, & duce fraudulento.
Jam nec Lacaenae splendet adulterae
Famosus hospes; nec Priami domus
Perjura pugnacis Achivos,
Hectoreis opibus refringit:
Nostrisque ductum seditionibus
Bellum resedit; protinus & gravis
Iras, & invisum nepotem,
Troïa quem peperit sacerdos,
Marti redonabo: illum ego lucidas
Inire sedes, ducere nectaris
Succos, & adscribi quietis
Ordinibus patiar Deorum.
Dum longus inter saeviat Ilion
Romamque pontus: qualibet exules

V. 12. Vulg. *bibit.*

In

In parte regnanto beati:
Dum Priami Paridisque busto
Insultet armentum, & catulos ferae
Celent inultae; stet Capitolium
Fulgens, triumphatisque possit
Roma ferox dare jura Medis.
Horrenda late nomen in ultimas
Extendat oras, qua medius liquor
Secernit Europen ab Afro,
Qua tumidus rigat arva Nilus:
Aurum inrepertum, & sic melius situm
Cum terra celat, spernere fortior,
Quam cogere humanos in usus
Omne sacrum rapiente dextra.
Quicumque mundo terminus obstitit,
Hunc tangat armis; visere gestiens
Qua parte debacchentur ignes,
Qua nebulae pluviique rores.
Sed bellicosis fata Quiritibus
Hac lege dico; ne nimium pii,
Rebusque fidentes, avitae
Tecta velint reparare Trojae.
Trojae renascens alite lugubri
Fortuna tristi clade iterabitur,
Ducente victrices catervas
Conjuge me Jovis, & sorore.
Ter si resurgat murus aëneus
Auctore Phoebo; ter pereat meis
Excisus Argivis; ter uxor
Capta virum puerosque ploret.
Non haec jocosae conveniunt lyrae.

Quo Muſa tendis? deſine pervicax
Referre ſermones Deorum, &
Magna modis tenuare parvis.

IV.

Ad Calliopen.

Descende coelo, dic age tibia
Regina longum Calliope melos,
Seu voce nunc mavis acuta,
Seu fidibus, citharaque Phoebi.
Auditis? an me ludit amabilis
Inſania? audire, & videor pios
Errare per lucos, amoenae
Quos & aquae ſubeunt, & aurae.
Me fabuloſae Volture in Appulo,
Altricis extra limina villulae,
Ludo fatigatumque ſomno,
Fronde nova puerum palumbae
Texere; mirum quod foret omnibus
Quicumque celſae nidum Acherontiae,
Saltuſque Bantinos, & arvum
Pingue tenent humilis Forenti,
Ut tuto ab atris corpore viperis
Dormirem, & urſis; ut premerer ſacra
Lauruque, conlataque myrto,
Non ſine Dis animoſus infans.
Veſter, Camenae, veſter in arduos

IV. *V.* 10. Vulg. *limen Apuliae*, inſulſiſſime.

Tollor

Tollor Sabinos: seu mihi frigidum
Praeneste, seu Tibur supinum,
Seu liquidae placuere Baiae:
Vestris amicum fontibus & choris
Non me Philippis versa acies retro,
Devota non exstinxit arbor,
Nec Sicula Palinurus unda.
Utcumque mecum vos eritis; libens
Insanientem navita Bosporon
Tentabo, & urentis arenas
Litoris Assyrii viator.
Visam Britannos hospitibus feros,
Et laetum equino sanguine Concanum:
Visam pharetratos Gelonos,
Et Scythicum inviolatus amnem.
Vos Caesarem altum, militia simul
Fessas cohortis abdidit oppidis,
Finire quaerentem labores
Piërio recreatis antro:
Vos lene consilium & datis, & dato
Gaudetis almae. scimus ut impiam,
Titanas, inmanemque turmam,
Fulmine sustulerit caducos,
Qui terram inertem, qui mare temperat
Ventosque & imbris, regnaque tristia,
Divosque, mortalisque turbas
Imperio regit unus aequo.

V. 31. al. *arentis.*
V. 38. al. *Fessus.*
V. 42. Vulg. *impios Titanas.*
V. 44. *caduco.*
V. 46. *Ventosum & urbis. umbras.* Bentleius.

Magnum

Magnum illa terrorem intulerat Jovi
Fidens juventus horrida brachiis,
Fratreſque tendentes opaco
Pelion impoſuiſſe Olympo.
Sed quid Typhoeus, & validus Mimas,
Aut quid minaci Porphyrion ſtatu,
Quid Rhoetos, evolſiſque truncis
Encelados jaculator audax,
Contra ſonantem Palladis aegida
Poſſent ruentes? hinc avidus ſtetit
Volcanus; hinc matrona Juno, &
Numquam humeris poſiturus arcum,
Qui rore puro Caſtaliae lavit
Crinis ſolutos, qui Lyciae tenet
Dumeta, natalemque ſilvam,
Delios, & Patareus Apollo.
Vis conſilî expers mole ruit ſua:
Vim temperatam Dî quoque provehunt
In majus: îdem odere vires
Omne nefas animo moventis.
Teſtis mearum centimanus Gyas
Sententiarum; notus & integrae
Tentator Orion Dianae,
Virginea domitus ſagitta.
Injecta monſtris Terra dolet ſuis,
Moeretque partus fulmine luridum
Miſſos ad Orcum: nec peredit
Inpoſitam celer ignis Aetnen:
Incontinentis nec Tityi jecur
Relinquit ales, nequitiae additus

Cuſtos:

Cuſtos: amatorem trecentae
Pirithoum cohibent catenae.

V.

Coelo tonantem credidimus Jovem
Regnare; praeſens divos habebitur
Auguſtus, adjectis Britannis
Imperio, gravibuſque Perſis.
Mileſne Craſſi conjuge barbara
Turpis maritus vixit? & hoſtium
(Proh curia, inverſique mores!)
Conſenuit ſocerorum in arvis
Sub rege Medo, Marſus, & Appulus,
Anciliorum & nominis & togae
Oblitus, aeternaeque Veſtae,
Incolumi Jove & urbe Roma?
Hoc caverat mens provida Reguli
Diſſentientis conditionibus
Foedis, ut exemplo trahenti
Perniciem veniens in aevum,
Si non periret inmiſerabilis
Captiva pubes. Signa ego Punicis
Adfixa delubris, & arma
Militibus ſine caede (dixit)
Derepta vidi: vidi ego civium
Retorta tergo brachia libero
Portaſque non cluſas, & arva
Marte coli populata noſtro.

V. V. 15. Vulg. &.

Auro repenſus ſcilicet acrior
Miles redibit: flagitio additis
Damnum; neque amiſſos colores
Lana refert medicata fuco;
Nec vera virtus, cum ſemel excidit,
Curat reponi deterioribus.
Si pugnat extricata denſis
Cerva plagis, erit ille fortis,
Qui perfidis ſe credidit hoſtibus:
Et Marte Poenos proteret altero,
Qui lora reſtrictis lacertis
Senſit iners, timuitque mortem
His, unde vitam ſumeret, amplius,
Pacem & duello miſcuit. ô pudor!
O magna Carthago, probroſis
Altior Italiae ruinis!
FERTUR pudicae conjugis oſculum
Parvoſque natos, ut capitis minor,
Ab ſe removiſſe, & virilem
Torvus humi poſuiſſe voltum;
Donec labantis conſilio Patres
Firmaret auctor numquam alias dato,
Interque moerentis amicos
Egregius properaret exul.
Atqui ſciebat quae ſibi barbarus
Tortor pararet: non aliter tamen
Dimovit obſtantis propinquos,
Et populum reditus morantem;

V. 36, 37. Vulg. *mortem. Hic, ——— inſcius, aptius.* His, *iteris* ſcilicet. Senſus eſt, Servitutem cum vita morti glorioſae praetulit.

V. 38. Vulg. *Pacem duello.*

Quam

Quam si clientum longa negotia
Dijudicata lite relinqueret,
Tendens Venafranos in agros,
Aut Lacedaemonium Tarentum.

VI.

Ad Romanos.

Delicta majorum immeritus lues,
Romane; donec templa refeceris,
Aedesque labentis Deorum, &
Foeda nigro simulacra fumo.
Dis te minorem quod geris, imperas:
Hinc omne principium, huc refer exitum.
Di multa neglecti dedere
Hesperiae mala luctuosa.
Jam bis Moneses, & Pacori manus
Non auspicatos contudit impetus,
Nostros & adjeciſſe praedam
Torquibus exiguis renidet.
Pene occupatam seditionibus
Delevit Urbem Dacus, & Aethiops;
Hic classe formidatus, ille
Missilibus melior sagittis.
Fecunda culpae secula nuptias
Primum inquinavere, & genus, & domos:
Hoc fonte derivata clades
In patriam populumque fluxit.

VI. *V.* 8. Vulg. *luctuosae*. *V.* 10. *Nostros*, subaud. *torques*.

Motus doceri gaudet Ionios
Matura virgo, & fingitur artifex;
Jam nunc & inceſtos amores
De tenero meditatur ungui.
Mox juniores quaerit adulteros,
Inter mariti vina; neque eligit,
Cui donet inpermiſſa raptim
Gaudia, luminibus remotis:
Sed juſſa coram non ſine conſcio
Surgit marito; ſeu vocat inſtitor,
Seu navis Hiſpanae magiſter,
Dedecorum pretioſus emptor.
Non his juventus orta parentibus
Infecit aequor ſanguine Punico,
Pyrrhumque, & ingentem cecidit
Antiochum, Hannibalemque dirum:
Sed ruſticorum maſcula militum
Proles, Sabellis docta ligonibus
Verſare glebas, & ſeverae
Matris ad arbitrium reciſos
Portare fuſtis; ſol ubi montium
Mutaret umbras, & juga demeret
Bubus fatigatis, amicum
Tempus agens abeunte curru.
Damnoſa quid non inminuit dies?
Aetas parentum, pejor avis, tulit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem vitioſiorem.

V. 22. Vulg. *artibus, artubus.*

VII.

VII.

Ad Asterien.

Quid fles, Asterie, quem tibi candidi
Primo restituent vere Favonii,
Thyna merce beatum,
Constantis juvenem fide
Gygen? ille notis actus ad Oricon
Post insana Caprae sidera, frigidas
Noctis non sine multis
Insomnis lacrimis agit.
Atqui sollicitae nuntius hospitae,
Suspirare Chloën, & miseram tuis
Dicens ignibus uri,
Tentat mille vafer modis.
Ut Proeton mulier perfida credulum
Falsis inpulerit criminibus, nimis
Casto Bellerophonti
Maturare necem, refert.
Narrat pene datum Pelea Tartaro,
Magnessam Hippolyten dum fugit abstinens:
Et peccare docentis
Fallax historias movet.
Frustra. nam scopulis surdior Icari
Voces audit adhuc integer. at tibi,
Ne vicinus Enipeus
Plus justo placeat, cave.
Quamvis non alius flectere equum sciens
Aeque conspicitur gramine Martio:

Nec

Nec quiſquam citus aeque
Tuſco denatat alveo.
Prima nocte domum claude: neque in vias
Sub cantum querulae deſpice tibiae:
Et te ſaepe vocanti
Duram, difficilis mane.

VIII.

Ad Maecenatem.

Martiis caelebs quid agam Kalendis,
Quid velint flores, & acerra turis
Plena, miraris, poſituſque carbo in
Ceſpite vivo,
Docte ſermones utriuſque linguae.
Voveram dulcis epulas, & album
Libero caprum, prope funeratus
Arboris ictu.
Hic dies, anno redeunte, feſtus
Corticem adſtrictum pice dimovebit
Amphorae, fumum bibere inſtitutae
Conſule Tullo.
Sume, Maecenas, cyathos amici
Soſpitis centum; vigiles lucernas
Perfer in lucem: procul omnis eſto
Clamor & ira.
Mitte civilis ſuper urbe curas:
Occidit Daci Cotiſonis agmen:
Medus infeſtus ſibi luctuoſis
Diſſidet armis.

Servit Hiſpanae vetus hoſtis orae
Cantaber, ſera domitus catena:
Jam Scythae laxo meditantur arcu
Cedere campis.
Negligens, ne qua populus laboret,
Parce privatis nimium cavere:
Dona praeſentis rape laetus horae,
Linque ſevera.

IX.

Ad Lydiam.

Hor. Donec gratus eram tibi,
Nec quiſquam potior brachia candidae
Cervici juvenis dabat,
Perſarum vigui rege beatior.
Lyd. Donec non aliam magis
Arſiſti, neque erat Lydia poſt Chloën,
Multi Lydia nominis
Romana vigui clarior Ilia.
Hor. Me nunc Treſſa Chloë regit,
Dulcis docta modos, & citharae ſciens;
Pro qua non metuam mori,
Si parcant animae fata ſuperſtiti.
Lyd. Me torret face mutua
Thurini Calais filius Ornyti,
Pro quo bis patiar mori,
Si parcant puero fata ſuperſtiti.

Hor.

Hor. Quid? ſi priſca redit Venus,
Diductoſque jugo cogit aëneo?
Si flava excutitur Chloë,
Revectaeque patet janua Lydiae?
Lyd. Quamquam ſidere pulchrior
Ille eſt, tu levior cortice, & inprobo
Iracundior Hadria,
Tecum vivere amem, tecum obeam libens.

X.

Ad Lycen.

Extremum Tanain ſi biberes, Lyce,
Saevo nupta viro, me tamen aſperas
Projectum ante fores objicere incolis
Plorares Aquilonibus.
At, dî! quo ſtrepitu janua, quo nemus
Inter pulchra ſatum tecta remugiunt
Ventis? at poſitas ut glaciat nivis
Puro numine Juppiter?
Ingratam Veneri pone ſuperbiam:
Ne currente rota funis eat retro.
Non te Penelopen difficilem procis
Tyrrhenus genuit parens.
O, quamquam neque te munera, nec preces,

IX. *V.* 20. Vulg. *Rejectae.*
X. *V.* 5. Vulg. *Audis, audi.*
V. 6. *remugiat.*
V. 7. & ——— *glaciet.*

Nec

Nec tinctus viola pallor amantium,
Nec vir Pieria pellice saucius
Curvat, supplicibus tuis
Parcas, nec rigida mollior aesculo,
Nec Mauris animum mitior anguibus.
Non hoc semper erit liminis, aut aquae
Coelestis patiens latus.

XI.

Ad Mercurium.

Mercuri, (nam te docilis magistro
Movit Amphion lapides canendo)
Tuque, Testudo, resonare septem
Callida nervis,
Nec loquax olim, neque grata; nunc &
Divitum mensis & amica templis,
Dic modos, Lyde quibus obstinatas
Adplicet auris.
Quae, velut latis equa trima campis,
Ludit exultim, metuitque tangi,
Nuptiarum expers, & adhuc protervo
Cruda marito.
Tu potes tigris comitesque silvas
Ducere, & rivos celeris morari:
Cessit inmanis tibi blandienti
Janitor aulae
Cerberos: quamquam furiale centum

Muniunt angues caput & jubam, eſtque
Spiritus teter, ſanieſque manat
Ore trilingui.
Quin & Ixion, Tityoſque voltu
Riſit invito: ſtetit urna paullum
Sicca, dum grato Danai puellas
Carmine mulces.
Audiat Lyde, ſcelus, atque notas
Virginum poenas, & inane lymphae
Dolium fundo pereuntis imo,
Seraque fata,
Quae manent culpas etiam ſub Orco:
Inpiae, (nam quid potuere majus?)
Inpiae ſponſos potuere duro
Perdere ferro.
Una de multis, face nuptiali
Digna, perjurum fuit in parentem
Splendide mendax, & in omne virgo
Nobilis aevum:
Surge, quae dixit juveni marito,
Surge, ne longus tibi ſomnus, unde
Non times, detur: ſocerum ac ſceleſtas
Falle ſorores,
Quae, velut nactae vitulos leaenae,
Singulos, eheu! lacerant. ego illis
Mollior nec te feriam, neque intra
Clauſtra tenebo.

XI. *V.* 18. Vulg. *caput ejus* longè longè alienum eſt. *atque.* quod Horatianae elegantiae

Me

Me pater ſaevis oneret catenis,
Quod viro clemens miſero peperci:
Me vel extremos Numidarum in agros
Claſſe releget.
I, pedes quo te rapiunt, & aurae,
Dum favet nox, & Venus; i ſecundo
Omine, & noſtri memorem ſepulcro
Scalpe querelam.

XII.

Ad Neobulen.

Miserarum eſt, neque amori dare ludum, neque dulci mala vino
Lavere, aut exanimari metuentis patruae verbera linguae.
Tibi qualum Cythereae puer ales, tibi telas operoſae-
-que Minervae ſtudium aufert, Neobule, Liparei nitor Hebri,
Qui eques ipſo melior Bellerophonte, neque pugno, neque ſegni
Pede victus, ſimul unctos Tiberinis humeros lavit in undis.
Catus idem per apertum fugientis agitato grege cervos
Jaculari, & celer arto latitantem fruticeto excipere aprum.

XII. *V.* 5. Vulg. *Qui* deeſt. Notis pluribus agemus. De verſuum ordine & metro in

XIII.

Ad Fontem Bandusium.

O fons Bandusie, splendidior vitro,
Dulci digne mero, non sine floribus,
Cras donaberis haedo;
Cui frons turgida cornibus
Primis, & Venerem, & proelia destinat,
Frustra; nam gelidos inficiet tibi
Rubro sanguine rivos
Lascivi suboles gregis.
Te flagrantis atrox hora Caniculae
Nescit tangere: tu frigus amabile
Fessis vomere tauris
Praebes, & pecori vago.
Fies nobilium tu quoque fontium,
Me dicente cavis inpositam ilicem
Saxis, unde loquaces
Lymphae desiliunt tuae.

XIV.

De Reditu Augusti.

Hercules ritu modo dictus, ô plebs,
Morte venalem petiisse laurum
Caesar, Hispana repetit penatis
Victor ab ora.

Unico

Unico gaudens mulier marito
Prodeat, juſtis operata ſacris,
Et ſoror clari Ducis, & decorae
Supplice vitta
Virginum matres, juvenumque nuper
Soſpitum. vos ô pueri, & puellae
Jam virûm expertes, male-ominatis
Parcite verbis.
Hic dies vere mihi feſtus atras
Eximet curas; ego nec tumultum,
Nec mori per vim metuam, tenente
Caeſare terras.
I pete unguentum, puer, & coronas,
Et cadum Marſi memorem duelli,
Spartacum ſi qua potuit vagantem
Fallere teſta.
Dic & arguta properet Neaera,
Myrteo crinem cohibente nodo:
Si per inviſum mora janitorem
Fiet, abito.
Lenit albeſcens animos capillus
Litium & rixae cupidos protervae.
Non ego hoc ferrem calidus juventa,
Conſule Planco.

V. 6. al. *Divis.*
V. 11. Vulg. *expertae — male nominatis.*
V. 21. *argutae — Neaerae.*
V. 22. *Myrrheum, myrteum, &c. nodo cohibere, cohibente, crinem.*

XV.

XV.

Ad Chlorin.

Uxor pauperis Ibyci,
Tandem nequitiae fige modum tuae,
Famoſiſque laboribus:
Maturo propior deſine funeri
Inter ludere virgines,
Et ſtellis nebulam ſpargere candidis.
Non, ſi quid Pholoën ſatis,
Et te, Chlori, decet. filia rectius
Expugnat juvenum domos,
Pulſo Thyias uti concita tympano.
Illam cogit amor Nothi
Laſcivae ſimilem ludere capreae.
Te lanae prope nobilem
Tonſae Luceriam, non citharae decent,
Nec flos purpureus roſae,
Nec poti vetulam faece tenus cadi.

XVI.

Ad Maecenatem.

Inclusam Danaën turris aënea,
Robuſtaeque fores, & vigilum canum
Triſtes excubiae munierant ſatis
Nocturnis ab adulteris:

Si

Si non Acriſium virginis abditae
Cuſtodem pavidum Juppiter ac Venus
Riſiſſent: fore enim tutum iter & patens,
Converſo in pretium Deo.
Aurum per medios ire ſatellites,
Et perrumpere amat ſaxa, potentius
Ictu fulmineo. concidit auguris
Argivi domus, ob lucrum
Demerſa exitio. diffidit urbium
Portas vir Macedo, & ſubruit aemulos
Reges muneribus: munera navium
Saevos inlaqueant duces.
Creſcentem ſequitur Cura pecuniam,
Majorumque fames. jure perhorrui
Late conſpicuum tollere verticem,
Maecenas, equitum decus.
Quanto quiſque ſibi plura negaverit,
Ab Dîs plura feret. nil cupientium
Nudus caſtra peto; & transfuga divitum
Partis linquere geſtio:
Contemtae dominus ſplendidior rei,
Quam ſi quidquid arat inpiger Appulus
Occultare meis dicerer horreis,
Magnas inter opes inops.
Purae rivus aquae, ſilvaque jugerum
Paucorum, & ſegetis certa fides meae,
Fulgentem imperio fertilis Africae
Fallit, ſorte beatior.
Quamquam nec Calabrae mella ferunt apes,
Nec Laeſtrygonia Bacchus in amphora

Langueſcit

Langueſcit mihi, nec pinguia Gallicis
Creſcunt vellera paſcuis;
Inportuna tamen pauperies abeſt:
Nec, ſi plura velim, tu dare deneges.
Contracto melius parva cupidine
Vectigalia porrigam,
Quam ſi Mygdoniis regnum Alyatteï
Campis continuem. multa petentibus
Deſunt multa. bene eſt, cui Deus obtulit
Parca quod ſatis eſt manu.

XVII.

Ad Aelium Lamiam.

Aeli, vetuſto nobilis ab Lamo,
(Quando & priores hinc Lamias ferunt
Denominatos; & nepotum
Per memores genus omne faſtos
Auctore ab illo ducere originem)
Qui Formiarium moenia dicitur
Princeps, & innantem Maricae
Litoribus tenuiſſe Lirim
Late Tyrannus; cras foliis nemus
Multis, & alga litus inutili
Demiſſa tempeſtas ab Euro
Sternet; aquae niſi fallit augur

XVII. *V.* 5. Vulg. *ducis*, al. *ducit*.

Annoſa

Annoſa cornix. dum potis, arida
Conpone ligna: cras Genium mero
Curabis, & porca bimeſtri,
Cum famulis operum ſolutis.

XVIII.

Ad Faunum.

Faune, Nympharum fugientum amator,
Per meos finis & aprica rura
Lenis incedas, abeaſque parvis
Aequus alumnis:
Si tener pleno cadit haedus anno,
Larga nec deſunt Veneris ſodali
Vina craterae, ac vetus ara multo
Fumat odore.
Ludit herboſo pecus omne campo,
Cum tibi Nonae redeunt Decembres,
Feſtus in pratis vacat otioſa
Cum bove pagus:
Inter audacis lupus errat agnos:
Spargit agreſtis tibi ſilva frondes:
Gaudet inviſam pepuliſſe foſſor
Ter pede terram.

XVII. *V.* 13, 14. Vulg. *aridum lignum.* XVIII. *V.* 7. Vulg. deeſt *ac.*

XIX.

Ad Telephum.

Quantum diſtat ab Inacho
Codrus, pro patria non timidus mori,
Narras, & genus Aeaci,
Et pugnata ſacro bella ſub Ilio:
Quo Chium pretio cadum
Mercemur, quis aquam temperet ignibus,
Quo praebente domum, & quota
Pelignis caream frigoribus, taces.
Da Lunae propere novae,
Da noctis mediae, da, puer, auguris
Murenae: tribus, aut novem
Miſcento cyathis pocula commodi:
Qui Muſas amat inpares,
Ternos ter cyathos adtonitus petat
Vates: tris prohibet ſupra
Rixarum metuens tangere Gratia,
Nudis juncta ſororibus.
Inſanire juvat: cur Berecyntiae
Ceſſant flamina tibiae?
Cur pendet tacita fiſtula cum lyra?
Parcentis ego dexteras
Odi: ſparge roſas. audiat invidus

XIX. *V.* 12. Vulg. *Miſcentur. Miſcentor.* Ibid. Vulg. *commodis. commodi* ſubaud. *ſodales.* *V.* 14. *petet.*

Dementem

Dementem ſtrepitum Lycus,
Et vicina, ſeni non habilis Lyco.
Spiſſa te nitidum coma,
Puro te ſimilem, Telephe, veſpero,
Tempeſtiva petit Rhode:
Me lentus Glycerae torret amor meae.

XX.

Ad Pyrrhum.

Non vides quanto moveas periclo,
Pyrrhe, Getulae catulos leaenae?
Dura poſt paullo fugies inaudax
Proelia raptor;
Cum per obſtantis juvenum catervas
Ibit inſignem repetens Nearchon:
Grande certamen, tibi praeda cedat
Major, an illi.
Interim dum tu celeris ſagittas
Promis, haec dentis acuit timendos,
Arbiter pugnae poſuiſſe nudo
Sub pede palmam
Fertur, & leni recreare vento
Sparſim odoratis humerum capillis:
Qualis aut Nireus fuit, aut aquoſa
Raptus ab Ida.

XXI.

Ad Amphoram.

O nata mecum Conſule Manlio,
Seu tu querelas, ſive geris jocos,
Seu rixam, & inſanos amores,
Seu facilem, pia Teſta, ſomnum;
Quocumque lectum ô! omine Maſſicum
Servas, moveri digna bono die;
Deſcende, Corvino jubente,
Promere languidiora vina.
Non ille, quamquam Socraticis madet
Sermonibus, te negligit horridus.
Narratur & priſci Catonis
Saepe mero incaluiſſe virtus.
Tu lene tormentum ingenio admoves
Plerumque duro. tu ſapientium
Curas, & arcanum jocoſo
Conſilium retegis Lyaeo.
Tu ſpem reducis mentibus anxiis,
Vireſque; & addis cornua pauperi,
Poſt te neque iratos trementi
Regum apices, neque militum arma.
Te Liber, &, ſi laeta aderit, Venus,
Segneſque nodum ſolvere Gratiae,
Vivaeque producent lucernae,
Dum rediens fugat aſtra Phoebus.

XXI. *V.* 5. Vulg. *lectum nomine.*

XXII.

XXII.

In Dianam.

Montium cuſtos nemorumque, Virgo,
Quae laborantis utero puellas
Ter vocata audis, adimiſque leto,
Diva triformis;
Inminens villae tua pinus eſto,
Quam per exactos ego laetus annos,
Verris obliquum meditantis ictum,
Sanguine donem.

XXIII.

Ad Phidylen.

Coelo ſupinas ſi tuleris manus
Naſcente Luna, ruſtica Phidyle;
Si ture placaris, & horna
Fruge Lares, avidaque porca:
Nec peſtilentem ſentiet Africum
Fecunda vitis, nec ſterilem ſeges
Robiginem, aut dulces alumni
Pomifero grave tempus anno.
Nam quae nivali paſcitur Algido
Devota, quercus inter & ilices,
Aut creſcit Albanis in herbis,
Victima Pontificum ſecurim

Cervice

Cervice tinguet. te nihil attinet
Tentare multa caede bidentium
Parvos coronantem marino
Rore Deos, fragilique myrto.
Immunis aram si tetigit manus,
Non sumtuosa blandior hostia,
Mollirit aversos Penatis
Farre pio, & saliente mica.

XXIV.

Intactis opulentior
Thesauris Arabum, & divitis Indiae,
Caementis licet occupes
Tyrrhenum omne tuis, & mare Apulicum;
Si figit adamantinos
Summis verticibus dura Necessitas
Clavos; non animum metu,
Non mortis laqueis expedies caput.
Campestres melius Scythae,
Quorum plaustra vagas rite trahunt domos,
Vivunt, & rigidi Getae;
Inmetata quibus jugera liberas
Fruges & Cererem ferunt,
Nec cultura placet longior annua;
Defunctumque laboribus
Aequali recreat sorte vicarius.
Illic matre carentibus
Privignis mulier temperat innocens:
Nec dotata regit virum
Conjux, nec nitido fidit adultero.

Dos eſt magna parentium
Virtus, & metuens alterius viri
Certo foedere caſtitas;
Aut peccare nefas, aut pretium emori.
O quiſquis valet inpias
Caedis, & rabiem tollere civicam;
Si curet PATER URBIUM
Subſcribi ſtatuis, indomitam audeat
Refrenare licentiam,
Clarus poſtgenitis. quatenus, heu nefas!
Virtutem incolumem odimus,
Sublatam ex oculis quaerimus, invidi.
Quid triſtes querimoniae,
Si non ſupplicio culpa reciditur?
Quid leges ſine moribus?
Vana proficiunt: ſic neque fervidis
Pars incluſa caloribus
Mundi, nec Boreae finitimum latus,
Durataeque, ſolo, nives
Mercatorem abigunt: horrida callidi
Vincunt aequora navitae:
Magnum pauperies opprobrium, jubet
Quidvis & facere & pati,
Virtutiſque viam deſerit arduae.
Vel nos in Capitolium,
Quo clamor vocat, ac turba faventium,
Vel nos in mare proximum
Gemmas & lapides, aurum & inutile,

V. 24. Vulg. *Et peccare.*
V. 25. *Volet.*
V. 27. *quaeret.*
V. 36. *vanae proficiunt? ſi*, &c.
V. 39. *Durataeque ſolo nives.*
ſolo pendet a verbo *abigunt.*

Summi

Summi materiem mali,
Mittamus. ſcelerum ſi bene poenitet,
Eradenda cupidinis
Parvis ſunt elementa; & tenerae nimis
Mentes aſperioribus
Firmandae ſtudiis. neſcit equo rudis
Haerere ingenuus puer,
Venarique timet; ludere doctior,
Seu Graeco jubeas trocho,
Seu malis vetita legibus alea:
Dum perjura patris fides
Conſortem, ſocium fallit, & hoſpitem,
Indignoque pecuniam
Heredi properat. ſcilicet inprobae
Creſcunt divitiae: tamen
Curtae neſcio quid ſemper abeſt rei.

XXV.

Ad Bacchum.

Quo me, Bacche, rapis tui
Plenum? quae nemora? ecquos agor in ſpecus
Velox mente nova? quibus
Antris egregii Caeſaris audiar
Aeternum meditans decus
Stellis inſerere, & concilio Jovis?

V. 52. Vulg. *Pravi.*
V. 59. *Cum.*
V. 60. *fallat.*
V. 62. *properet.*

Dicam

Dicam insigne, recens, adhuc
Indictum ore alio. non secus in jugis
Exan'ma stupet Evias,
Haemon prospiciens, aut nive candidam
Athô arcem, aut pedite arbore
Lustratam Rhodopen; ac mihi devio
Rupes & vacuum nemus
Mirari libet. ô Naïadum potens,
Baccharumque valentium
Proceras manibus vertere fraxinos:
Nil parvum, aut humili modo,
Nil mortale loquar. dulce periculum est,
O Silene, sequi Deum
Cingentem viridi tempora pampino.

XXVI.

Ad Venerem.

Vixi puellis nuper idoneus,
Et militavi non sine gloria:
Nunc arma, defunctumque bello
Barbiton hic paries habebit,
Laevum marinae qui Veneris latus
Custodit. Hic, hic ponite lucida

XXV. *V.* 9. Vulg. *Exsomnis.* *V.* 10, 11. *Hebrum —— & nive candidam Thracen, ac pede barbaro.* *A* in *Athô* vulgò brevis est. Sed licet (monente Servio ad Virg. Æn. I. 343.) in quavis proprii nominis parte Syllabæ mutare naturam.

V. 19. Vulg. *O Lenaee.*

O Funalia,

Funalia, & vectis, & arcas
Oppositis foribus minacis.
O quae beatam diva tenes Cyprum, &
Memphin carentem Sithonia nive,
Regina, sublimi flagello
Tange Chloën semel adrogantem.

XXVII.

Ad Galateam.

Impios parrae recinentis omen
Ducit, aut praegnans canis, aut ab agro
Rava decurrens lupa Lanuvino,
Paetave volpes:
Rumpit & serpens iter institutum,
Si per obliquom similis sagittae
Terruit mannos. ego cui timebo
Providus auspex,
Antequam stantis repetat paludes
Imbrium divina avis inminentum,
Oscinem corvum prece suscitabo
Solis ab ortu.
Sis licet felix ubicumque mavis,
Et memor nostri, Galatea, vivas:
Te neque a laeva vetat ire picus,
Nec vaga cornix.

XXVI. *V.* 7. Vulg. *Arcus.* *Arcae* autem sic dictae ab *arcendo.* *Arcae*, ἀμυνήρια. Gloss. Lat. Graec.

XXVII. *V.* 4. Vulg. *Foeta.* *V.* 15. *Teque nec laevus.*

Sed

Sed vides quanto trepidat tumultu
Pronus Orion? ego quid ſit ater
Hadriae, novi, ſinus, & quid albus
Peccet Iapyx.
Hoſtium uxores, puerique caecos
Sentiant motus orientis Aſtri,
Aequoris nigri fremitum, & trementis
Verbere rupis.
Sic & Europe niveum doloſo
Credidit tauro latus; at ſcatentem
Beluis pontum, mediaſque fraudes
Palluit, (audax
Nuper in pratis, ſtudioſa florum, &
Debitae Nymphis opifex coronae,) ut
Nocte ſubluſtri nihil, aſtra praeter,
Vidit, & undas.
Quae ſimul centum tetigit potentem
Oppidis Cretam, ô pater, ô relictum
Filiae nomen, pietaſque, dixit,
Victa furore!
Unde? quo veni? levis una mors eſt
Virginum culpae. vigilanſne ploro
Turpe conmiſſum? an vitio carentem
Ludit imago
Vana, quam e porta fugiens eburna
Somnium ducit? meliuſne fluctus
Ire per longos fuit, an recentis
Carpere flores?

V. 22. *Aſtri*, i. e. *Orionis*. Vulg. *Auſtri*.
V. 24. *ripas*.
V. 28. *Palluit audax*.
V. 30. *ut* deeſt.
V. 41. *quae. quam e* Vir, neſcio quis, eruditus. Vide Epiſt. Crit. ad H. B. *p.* 69. Edit. Burman.

Si quis infamem mihi nunc juvencum
Dedat iratae, lacerare ferro,
Frangere enitar modo multum amati
Cornua monſtri.
Inpudens liqui patrios penates!
Inpudens Orcum moror! ô Deorum
Si quis haec audis, utinam inter errem
Nuda leones.
Antequam turpis macies decentis
Occupet malas, teneraeque ſuccus
Defluat praedae, ſpecioſa quaero
Paſcere tigris.
Vilis Europe, pater urguet abſens:
Quid mori ceſſas? potes hac ab orno
Pendulum zona bene te ſecuta e-
lidere collum.
Sive te rupes & acuta leto
Saxa delectant, age te procellae
Crede veloci: niſi herile mavis
Carpere penſum
Regius ſanguis, dominaeque tradi
Barbarae pellex. Aderat querenti
Perfidum ridens Venus, & remiſſo
Filius arcu.
Mox ubi luſit ſatis, ABSTINETO,
Dixit, irarum calidaeque rixae:
Num tibi inviſus laceranda reddet
Cornua taurus?

V. 71. Vulg. *Cum.*

Uxor

Uxor invicti Jovis esse nescis?
Mitte singultus; bene ferre magnam
Disce fortunam: tua sectus orbis
Nomina ducet.

XXVIII.

Ad Lyden.

Festo quid potius die
Neptuni facimus? prome reconditum,
Lyde, strenua Caecubum,
Munitaeque adhibe vim sapientiae.
Inclinare meridiem
Sentis? ac veluti stet volucris dies,
Parcis deripere horreo
Cessantem Bibuli Consulis amphoram?
Nos cantabimus invicem
Neptunum, & viridis Nereïdum comas:
Tu curva recines lyra
Latonam, & celeris spicula Cynthiae:
Summo carmine quae Cnidon
Fulgentisque tenet Cycladas, & Paphum
Junctis visit oloribus
Dicetur; merita Nox quoque naenia.

XXVIII. *V.* 2. Vulg. *faciam?*

XXIX.

XXIX.

Ad Maecenatem.

Tyrrhena Regum progenies, tibi
Non ante verſo lene merum cado,
Cum flore, Maecenas, roſarum, &
Preſſa tuis balanos capillis
Jamdudum apud me eſt. eripe te morae,
Neu ſemper udum Tibur, & Aeſulae
Declive contempleris arvum, &
Telegoni juga parricidae.
Faſtidioſam deſere copiam, &
Molem propinquam nubibus arduis:
Omitte mirari beatae
Fumum & opes ſtrepitumque Romae.
Plerumque gratae divitibus vices,
Mundaeque parvo ſub lare pauperum
Coenae, ſine aulaeis & oſtro,
Sollicitam explicuere frontem.
Jam clarus occultum Andromedae pater
Oſtendit ignem: jam Procyon furit;
Et ſtella veſani Leonis,
Sole dies referente ſiccos.
Jam paſtor umbras cum grege languido,
Rivumque feſſus quaerit; & horridi
Dumeta Sylvani: caretque
Ripa vagis taciturna venis.
Tu civitatem qui deceat ſtatus

XXIX. *V.* 24. Vulg. *ventis*. *venis* autem pro *rivulis* pulcherrime.

Curas

Curas, & Urbis ſollicitus times,
Quid Seres, aut regnata Cyro
Bactra parent, Tanaiſve diſcors.
Prudens futuri temporis exitum
Caliginoſa nocte premit Deus;
Ridetque, ſi mortalis ultra
Fas trepidat. quod adeſt, memento
Conponere aequus. caetera fluminis
Ritu feruntur, nunc medio aequore
Cum pace delabentis Etruſcum
In mare, nunc lapides adeſos,
Stirpiſque raptas, & pecus, & domos
Volventis una, non ſine montium
Clamore vicinaeque ſilvae;
Cum fera diluvies quietos
Irritat amnis. ille ſui potens
Laetuſque degit, cui licet in diem
Dixiſſe, Vixi: cras vel atra
Nube polum, Pater, occupato,
Vel ſole puro: non tamen irritum,
Quodcumque retro eſt, efficiet: neque
Diffinget, infectumque reddet,
Quod fugiens ſemel hora vexit.
Fortuna, ſaevo laeta negotio, &
Ludum inſolentem ludere pertinax,
Tranſmutat incertos honores,
Nunc mihi, nunc alii benigna.
Laudo manentem: ſi celeris quatit
Pennas, reſigno quae dedit, & mea
Virtute me involvo, probamque
Pauperiem ſine dote quaero.

Non

Non eſt meum, ſi mugiat Africis
Malus procellis, ad miſeras preces
Decurrere, & votis paciſci,
Ne Cypriae, Syriaeque merces
Addant avaro divitias mari;
Dum me biremis praeſidio ſcaphae
Tutum per Aegaeos tumultus
Aura ferat, geminuſque Pollux.

XXX.

Exegi monumentum aere perennius,
Regalique ſitu pyramidum altius;
Quod non imber edax, non Aquilo inpotens
Poſſit diruere, aut innumerabilis
Annorum ſeries, & fuga temporum.
Non omnis moriar; multaque pars mei
Vitabit Libitinam. uſque ego poſtera
Creſcam laude recens, dum Capitolium
Scandet cum tacita virgine Pontifex,
Dicar, qua violens obſtrepit Aufidus,
Et qua pauper aquae Daunus agreſtium
Regnavit populorum; ex humili potens,
Princeps Aeolium carmen ad Italos
Deduxiſſe modos. ſume ſuperbiam
Quaeſitam meritis, & mihi Delphia
Lauro cinge volens, Melpomene, comam.

V. 62 Vulg. *Tum, Tunc.* *V.* 64. al. *feret.*

Q. Horatii Flacci CARMINUM

LIBER IV.

I.

Ad Venerem.

INTERMISSA, Venus, diu,
Rurſus bella moves? parce precor, precor.
Non ſum qualis eram bonae
Sub regno Cinarae: deſine, dulcium
Mater ſaeva Cupidinum,
Circa luſtra decem flectere mollibus
Jam durum imperiis: abi,

Quo blandae juvenum te revocant preces.
Tempeſtivior in domum
Paulli, purpureis ales oloribus,
Commiſſabere Maximi,
Si torrere jecur quaeris idoneum.
Namque & nobilis, & decens,
Et pro ſollicitis non tacitus reis,
Et centum puer artium,
Late ſigna feret militiae tuae.
Et, quandoque potentior
Largi muneribus riſerit aemuli,
Albanos prope te lacus
Ponet marmoream ſub trabe citrea.
Illic plurima naribus
Duces tura; lyraque, & Berecyntia
Delectabere tibia,
Mixtis carminibus non ſine fiſtula.
Illic bis pueri die
Numen cum teneris virginibus tuum
Laudantes, pede candido
In morem Salium ter quatient humum.
Me nec femina, nec puer
Jam, nec ſpes animi credula mutui,
Nec certare juvat mero:
Nec vincire novis tempora floribus.
Sed cur heu, Ligurine, cur
Manat rara meas lacrima per genas?
Cur facunda parum decoro
Inter verba cadit lingua ſilentio?

℣. 9. Vulg. *in domo.*

Nocturnis

Nocturnis ego ſomniis,
Jam captum teneo, jam volucrem ſequor,
Te per gramina Martii
Campi, te per aquas, dure, volubilis.

II.

Ad Antonium Iulum.

Pindarum quiſquis ſtudet aemulari, Iule, ceratis ope Daedalea
Nititur pennis, vitreo daturus
Nomina ponto.
Monte decurrens velut amnis, imbres
Quem ſuper notas aluere ripas,
Fervit, inmenſuſque ruit profundo
Pindarus ore;
Laurea donandus Apollinari,
Seu per audacis nova dithyrambos
Verba devolvit, numeriſque fertur
Lege ſolutis:
Seu Deos, Regeſve canit, Deorum
Sanguinem, per quos cecidere juſta
Morte Centauri, cecidit tremendae
Flamma Chimaerae:
Sive, quos Elea domum reducit
Palma coeleſtis, pugilemve, equumve
Dicit, & centum potiore ſignis
Munere donat:
Flebili ſponſae juvenemve raptum

Plorat, & vires, animumque moresque
Aureos educit in astra: nigroque
Invidet Orco.
Multa Dircaeum levat aura cycnum,
Tendit, Antoni, quoties in altos
Nubium tractus. ego apis Matinae
More modoque,
Grata carpentis thyma per laborem
Plurimum, circa nemus, uvidique
Tiburis ripas, operosa parvus
Carmina fingo.
Concines majore poëta plectro
Caesarem, quandoque trahet ferocis
Per sacrum clivom, merita decorus
Fronde, Sygambros:
Quo nihil majus, meliusve terris
Fata donavere, bonique Divi;
Nec dabunt, quamvis redeant in aurum
Tempora priscum.
Concines laetasque dies, & Urbis
Publicum ludum, super inpetrato
Fortis Augusti reditu, forumque
Litibus orbum.
Tum meae (si quid loquor audiendum)
Vocis accedet bona pars: &, ô Sol
Pulcher, ô laudande, canam, recepto
Caesare felix.
Tuque, dum procedit, Io triumphe;

℣. 49. Vulg. *Procedit. Tumque dum procedit.* Cun.

Nos

Nos ſimul dicemus, Io triumphe;
Civitas omnis dabimuſque Divis
Tura benignis.
Te decem tauri totidemque vaccae,
Me tener ſolvet vitulus, relicta
Matre qui largis juveneſcit herbis
In mea vota;
Fronte curvatos imitatus ignis
Tertium Lunae referentis ortum,
Qua notam duxit, niveus videri,
Cetera fulvus.

III.

Ad Melpomenen.

Quem tu, Melpomene, ſemel
Naſcentem placido lumine videris,
Illum non labor Iſthmius
Clarabit pugilem, non equus impiger
Curru ducet Achaio
Victorem: neque res bellica Deliis
Ornatum foliis ducem,
Quod regum tumidas contuderit minas,
Oſtendet Capitolio.
Sed quae Tibur aquae fertile praefluunt,
Et ſpiſſae nemorum comae,
Fingent Aeolio carmine nobilem.

II. *V.* 50. Vulg. *Non ſemel.* *V.* 50, 51. Vulg. *Io triumphe, Civitas omnis; dabimuſque, &c.*

Romae,

Romae, principis urbium,
Dignatur ſuboles inter amabilis
Vatum ponere me choros:
Et jam dente minus mordeor invido.
O teſtudinis aureae
Dulcem quae ſtrepitum, Pieri, temperas:
O mutis quoque piſcibus
Donatura cycni, ſi libeat, ſonum;
Totum muneris hoc tui eſt,
Quod monſtror digito praetereuntium,
Romanae fidicen lyrae:
Quod ſpiro, & placeo (ſi placeo) tuum eſt.

IV.

Drusi Laudes.

Qualem miniſtrum fulminis alitem
(Cui rex Deorum regnum in avis vagas
Permiſit, expertus fidelem
Juppiter in Ganymede flavo:)
Olim juventas, & patrius vigor
Nido laborum propulit inſcium:
Verniſque jam nimbis remotis,
Inſolitos docuere niſus
Venti paventem: mox in ovilia
Demiſit hoſtem vividus impetus:
Nunc in reluctantis dracones
Egit amor dapis, atque pugnae:
Qualemve laetis caprea paſcuis
Intenta,

Intenta, fulvae matris ab ubere
Jam lacte depulsum leonem,
Dente novo petitura, vidit:
Videre Rhaetis bella sub Alpibus
Drusum gerentem Vindelici; quibus
Mos unde deductus per omne
Tempus Amazonia securi
Dextras obarmet, quaerere distuli:
Nec scire fas est omnia. sed diu,
Lateque victrices catervae
Consiliis juvenis rejectae
Sensere, quid mens rite, quid indoles
Nutrita faustis sub penetralibus
Posset, quid Augusti paternus
In pueros animus Nerones.
Fortes creantur fortibus ac bonis:
Est in juvencis, est in equis patrum
Virtus; neque inbellem feroces
Progenerant aquilae columbam.
Doctrina sed vim promovet insitam,
Rectique cultus pectora roborant:
Utcumque defecere mores,
Indecorant bene nata culpae.
Quid debeas, ô Roma, Neronibus,
Testis Metaurum flumen, & Hasdrubal
Devictus, & pulcher fugatis
Ille dies Latio tenebris,

IV. *V.* 14. al. *ab uberum, ubere jam jamque, jam nocte, jam mane, jam sponte.* Nihil mutandum est: *Ubere* plane Adjectivum est, pro *copioso* positum, & ad *lacte* referendum est.

V. 24. Vulg. *revictae.*

Qui

Qui primus alma risit adorea;
Dirus per urbis Afer ut Italas,
Ceu flamma per taedas, ut Eurus
Per Siculas equitavit undas.
Post hoc secundis usque laboribus
Romana pubes crevit, & inpio
Vastata Poenorum tumultu
Fana Deos habuere tectos.
Dixitque tandem perfidus Hannibal:
CERVI luporum praeda rapacium
Sectamur ultro, quos opimus
Fallere & effugere triumphus.
Gens, quae cremata fortis ab Ilio
Jactata Tuscis aequoribus, sacra
Natosque maturosque patres
Pertulit Ausonias ad urbis.
Duris ut ilex tonsa bipennibus,
Nigrae feraci frondis in Algido,
Per damna, per caedis ab ipso
Ducit opesque animumque ferro.
Non Hydra secto corpore firmior
Vinci dolentem crevit in Herculem,
Monstrumve summisere Colchi
Majus, Echioniaeve Thebae.
Merses profundo, pulchrior evenit.
Luctere, multa proruit integrum
Cum laude victorem, geritque
Proelia conjugibus loquenda.

V. 48. Vulg. *rifit.*

Cartha-

Carthagini jam non ego nuntios
Mittam ſuperbos: occidit, occidit
Spes omnis, & fortuna noſtri
Nominis, Haſdrubale interempto.
Nil Claudiae non perficiunt manus,
Quas & benigno numine Juppiter
Defendit, & Curae ſagaces
Expediunt per acuta belli.

V.

Ad Augustum.

Divis orte bonis, optime Romulae
Cuſtos gentis, abes jam nimium diu,
Maturum reditum pollicitus Patrum
Sancto concilio. redi, &
Lucem redde tuae, Dux bone, patriae:
Inſtar veris enim voltus ubi tuus
Adfulſit populo, gratior it dies,
Et ſoles melius nitent.
Ut mater juvenem, quem Notus invido
Flatu Carpathii trans maris aequora
Cunctantem ſpatio longius annuo
Dulci diſtinet a domo;
Votiſque ominibuſque, & precibus vocat,
Curvo nec faciem litore demovet:
Sic deſideriis icta fidelibus
Quaerit patria Caeſarem.

V. V. 4. *concilio, redi.*

Tutus bos etenim rura perambulat:
Nutrit arva Ceres, almaque Fauſtitas:
Pacatum volitant per mare navitae:
Culpari metuit fides.
Nullis polluitur caſta domus ſtupris:
Mos & lex maculoſum edomuit nefas:
Laudantur ſimili prole puerperae:
Culpam Poena premit comes.
Quis Parthum paveat? quis gelidum Scythen?
Quis Germania quos horrida parturit
Foetus, incolumi Caeſare? quis ferae
Bellum curet Hiberiae?
Condit quiſque diem collibus in ſuis,
Et vitem viduas ducit ad arbores:
Hinc ad vina venit laetus, & alteris
Te menſis adhibet Deum.
Te multa prece, te proſequitur mero
Defuſo pateris, & Laribus tuum
Miſcet numen, uti Graecia Caſtoris,
Et magni memor Herculis.
Longas ô utinam, Dux bone, ferias
Praeſtes Heſperiae, dicimus integro
Sicci mane die; dicimus uvidi,
Cum Sol Oceano ſubeſt.

V. 18. Vulg. *Nutrit rura. trit* in *Nutrit* a ſequente vocali non corripitur. T enim finalem ad libitum poni docet Martianus Capella: qua licentia Noſter etiam uſus eſt, Carm. I. Od. 3. *perrupit Acheronta.* & II. Od. 13. *timet aliunde.*

VI.

Ad Apollinem.

Dive, quem proles Niobaea magnae
Vindicem linguae, Tityoſque raptor
Senſit, & Trojae prope victor altae
Phthius Achilles,
Ceteris major, tibi miles inpar;
Filius quamquam Thetidos marinae
Dardanas turris quateret, tremenda
Cuſpide pugnax.
Ille, mordaci velut icta ferro
Pinus, aut inpulſa cupreſſus Euro,
Procidit late, poſuitque collum in
Pulvere Teucro.
Ille, non incluſus equo Minervae
Sacra mentito, male feriatos
Troas, & laetam Priami choreis
Falleret aulam:
Sed palam coeptis gravis, heu nefas, heu!
Neſcios fari pueros Achivis
Ureret flammis, etiam latentem
Matris in alvo.
Ni tuis victus, Veneriſque gratae
Vocibus, Divom pater adnuiſſet
Rebus Aeneae potiore ductos
Alite muros.

V. 17. Vulg. *captis.*

Doctor argutae fidibus Thaliae,
Phoebe, qui Xantho lavis amne crinis,
Dauniae defende decus Camenae,
Laevus Agylleu.
Spiritum Phoebus mihi, Phoebus artem
Carminis, nomenque dedit poëtae.
Virginum primae, puerique claris
Patribus orti,
Deliae tutela Deae, fugacis
Lyncas, & cervos cohibentis arcu,
Lesbium servate pedem, meique
Pollicis ictum:
Rite Latonae puerum canentes,
Rite crescentem face Noctilucam,
Prosperam frugum, celeremque pronos
Volvere mensis.
Nupta jam dices; ego Dîs amicum,
Seculo festas referente luces,
Reddidi carmen, docilis modorum
Vatis Horatî.

VII.

Ad Torquatum.

Diffugere nives, redeunt jam gramina campis,
Arboribusque comae:
Mutat terra vices, & decrescentia ripas
Flumina praetereunt:

V. 25. Vulg. *fidicen.* *V.* 28. *Levis Agyjeu.*

Gratia

Gratia cum Nymphis geminiſque Sororibus audet
Ducere nuda choros.
Inmortalia ne ſperes, monet annus, & almum
Quae rapit hora diem.
Frigora miteſcunt Zephyris: ver proteret aeſtas,
Interitura, ſimul
Pomifer auctumnus fruges effuderit: & mox
Bruma recurrit iners.
Damna tamen celeres reparant coeleſtia Lunae:
Nos ubi decidimus,
Quo pater Aeneas, quo Tullus, divos & Ancus,
Pulvis & umbra ſumus.
Qui ſcit an adjiciant hodiernae craſtina ſummae
Tempora Dî ſuperi?
Cuncta manus avidas fugient heredis, amico
Quae dederis animo.
Cum ſemel occideris, & de te ſplendida Minos
Fecerit arbitria;
Non, Torquate, genus, non te facundia, non te
Reſtituat pietas.
Infernis neque enim tenebris Diana pudicum
Liberet Hippolytum:
Nec Lethaea valet Theſeus abrumpere caro
Vincula Pirithoo.

V. 15. Vulg. *Tullus dives.*

VIII.

VIII.

Ad Censorinum.

Donarem pateras grataque commodis,
Censorine, meis aera sodalibus;
Donarem tripodas, praemia fortium
Grajorum: neque tu pessima munerum
Ferres, divite me scilicet artium,
Quas aut Parrhasius protulit aut Scopas,
Hic saxo, liquidis ille coloribus
Sollers nunc hominem ponere, nunc Deum.
Sed non haec mihi vis, nec tibi talium
Res est, aut animus deliciarum egens:
Gaudes carminibus, carmina possumus
Donare, & pretium dicere muneris.
Non inciſa notis marmora publicis,
Per quae spiritus & vita bonis redit
Post mortem ducibus; non celeres fugae,
Rejectaeque retrorsum Hannibalis minae;
Non inpendia Carthaginis inpiae;
Ejus, qui domita nomen ab Africa
Lucratus rediit, clarius indicant
Laudes, quam Calabrae Pierides: neque
Si chartae fileant, quod bene feceris,
Mercedem tuleris. quid foret Iliae
Mavortisque puer, si taciturnitas

VIII. *V.* 1. Vulg. *commodus.* *V.* 12. *muneri. pretium,* valorem, vel praestantiam. *V.* 14. *redit bonis.*

Obstaret

Obſtaret meritis invida Romuli?
Ereptum Stygiis fluctibus Aeacon
Virtus, & favor, & lingua potentium
Vatum divitibus conſecrat inſulis.
Dignum laude virum Muſa vetat mori:
Coelo Muſa beat. ſic Jovis intereſt
Optatis epulis inpiger Hercules;
Clarum Tyndaridae ſidus ab inferis
Quaſſas eripiunt aequoribus rates;
Ornatus viridi tempora pampino
Liber vota bonos ducit ad exitus.

IX.

Ad Lollium.

Ne forte credas interitura, quae
Longe ſonantem natus ad Aufidum
Non ante volgatas per artis
Verba loquor ſocianda chordis.
Non, ſi priores Maeonius tenet
Sedes Homerus, Pindaricae latent,
Ceaeque, & Alcaei minaces,
Steſichorique graves Camenae.
Nec, ſi quid olim luſit Anacreon,
Delevit aetas. ſpirat adhuc amor,
Vivuntque conmiſſi calores
Aeoliae fidibus puellae.

VIII. *V.* 31. Vulg. *infimis.*

Non

Non ſola comtos arſit adulteri
Crinis, & aurum veſtibus inlitum
Mirata, regaliſque cultus,
Et comites, Helene Lacaena:
Primuſve Teucer tela Cydonio
Direxit arcu: non ſemel Ilios
Vexata: non pugnavit ingens
Idomeneus, Sthenelusve ſolus
Dicenda Muſis proelia: non ferox
Hector, vel acer Deïphobus gravis
Excepit ictus pro pudicis
Conjugibus puerisque primus.
Vixere fortes ante Agamemnona
Multi; ſed omnes inlacrumabiles
Urguentur ignotique longa
Nocte, carent quia vate ſacro.
Paullum ſepultae diſtat inertiae
Celata virtus. non ego te meis
Chartis inornatum ſilebo;
Totve tuos patiar labores
Inpune, Lolli, carpere lividas
Obliviones. eſt animus tibi
Rerumque prudens, & ſecundis
Temporibus, dubiisque rectus;
Vindex avarae fraudis, & abſtinens
Ducentis ad ſe cuncta pecuniae:
Conſulque non unius anni,
Sed quoties bonus atque fidus
Judex honeſtum praetulit utili, aut

V. 41. Vulg. &.

Rejecit

Rejecit alto dona nocentium
Voltu, aut per obſtantis catervas
Explicuit ſua victor arma.
Non poſſidentem multa vocaveris
Recte beatum: rectius occupat
Nomen beati, qui Deorum
Muneribus ſapienter uti,
Duramque callet pauperiem pati,
Pejuſque leto flagitium timet;
Non ille pro caris amicis,
Aut patria timidus perire.

X.

Ad Ligurinum.

O crudelis adhuc, & Veneris muneribus potens,
Inſperata tuae cum veniet pluma ſuperbiae,
Et quae nunc humeris involitant, deciderint comae,
Nunc & qui color eſt puniceae flore prior roſae,
Mutatus, Ligurine, in faciem verterit hiſpidam,
Dices, heu! (quoties te in ſpeculo videris alterum)
Quae mens eſt hodie, cur eadem non puero fuit?
Vel cur his animis incolumes non redeunt genae?

IX. *V.* 43. Vulg. &. elegantia pennas, quibus avolet ſibi ſumet.
X. *V.* 2. *veniet pluma ſuperbiae*, i. e. Formae (qua ſuperbis)

XI.

Ad Phyllidem.

Est mihi nonum superantis annum
Plenus Albani cadus; est in horto,
Phylli, nectendis apium coronis,
Est ederae vis
Multa, qua crinis religata fulges:
Ridet argento domus; ara, castis
Vincta verbenis, avet inmolato
Spargier agno:
Cuncta festinant manus; huc & illuc
Cursitant mixtae pueris puellae:
Sordidum flammae trepidant rotantes
Vertice fumum.
Ut tamen noris, quibus advocere
Gaudiis, Idus tibi sunt agendae;
Qui dies mensem Veneris marinae
Findit Aprilem,
Jure sollemnis mihi, sanctiorque
Pene natali proprio, quod ex hac
Luce Maecenas meus adfluentis
Ordinat annos.
Telephon, quem tu petis, occupavit
(Non tuae sortis juvenem) puella
Dives & lasciva, tenetque grata
Compede vinctum.
Terret ambustus Phaëthon avaras
Spes, & exemplum grave praebet ales

Pegasos,

Pegaſos, terrenum equitem gravatus
Bellerophonten,
Semper ut te digna ſequare, & ultra
Quam licet ſperare nefas putando,
Diſparem vites. age, jam meorum
Finis amorum,
(Non enim poſthac alia calebo
Femina) condiſce modos, amanda
Voce quos reddas. minuuntur atrae
Carmine curae.

XII.

Ad Virgilium.

Jam veris comites, quae mare temperant,
Inpellunt animae lintea Thraciae;
Jam nec prata rigent, nec fluvii ſtrepunt
Hiberna nive turgidi:
Nidum ponit, Ityn flebiliter gemens,
Infelix avis, & Cecropiae domus
Aeternum opprobrium, quod male barbaras
Regum eſt ulta libidines.
Dicunt in tenero gramine pinguium
Cuſtodes ovium carmina fiſtula;
Delectantque Deum, cui pecus & nigrae
Colles Arcadiae placent.
Adduxere ſitim tempora, Virgili:
Sed preſſum Calibus ducere Liberum
Si geſtis, juvenum nobilium cliens,
Nardo vina merebere.

Nardi parvus onyx eliciet cadum,
Qui nunc Sulpiciis adcubat horreis,
Spes donare novas largus, amaraque
Curarum eluere efficax.
Ad quae ſi properas gaudia, cum tua
Velox merce veni: non ego te meis
Inmunem meditor tinguere poculis,
Plena dives ut in domo.
Verum pone moras & ſtudium lucri,
Nigrorumque memor dum licet ignium,
Miſce ſtultitiam conſiliis brevem.
Dulce eſt deſipere in loco.

XIII.

Ad Lycen.

Audivere, Lyce, Dî mea vota, Dî
Audivere, Lyce. ſis anus, & tamen
Vis formoſa videri,
Ludiſque, & bibis inpudens:
Et cantu tremulo pota Cupidinem
Lentum ſollicitas. ille virentis, &
Doctae pſallere Chiae,
Pulchris excubat in genis:
Inportunus enim tranſvolat aridas
Quercus, & refugit te, quia luridi
Dentes, te quia rugae,
Turpant & capitis nives.
Nec Coae referant jam tibi purpurae,
Nec cari lapides tempora, quae ſemel

Notis

Notis condita fastis
Inclusit volucris dies.
Quo fugit Venus? heu! quo ne color? decens
Quo motus? quid habes illius, illius,
Quae spirabat amores,
Quae me sur'puerat mihi,
Felix post Cinaram, notaque & artium
Gratarum facies? sed Cinarae brevis
Annos Fata dedere,
Servatura diu parem
Cornicis vetulae temporibus Lycen:
Possent ut juvenes visere fervidi,
Multo non sine risu,
Dilabsam in cineres facem.

XIV.

Ad Augustum.

Quae cura Patrum, quaeve Quiritium
Plenis honorum muneribus tuas,
Auguste, virtutes in aevum
Per titulos memoresque fastos
Aeternet? ô, qua Sol habitabilis
Inlustrat oras, maxime principum,
Quem legis expertes Latinae
Vindelici didicere nuper
Quid Marte posses. milite nam tuo
Drusus Belaunos inplacidum genus,

XIII. *V.* 17. Vulg. *Quove color?* XIV. *V.* 10. Vulg. *Genaunos.*

Breunosque

Breunoſque velocis, & arcis
Alpibus inpoſitas tremendis
Dejecit acer plus vice ſimplici.
Major Neronum mox grave proelium
Conmiſit, inmaniſque Raetos
Auſpiciis pepulit ſecundis;
Spectandus in certamine Martio
Devota morti pectora liberae,
Quantis fatigavit ruinis
Indomitos! prope qualis undas
Exercet Auſter, Pleïadum choro
Scindente nubes; inpiger hoſtium
Vexare turmas, & frementem
Mittere equum medios per ignis.
Sic tauriformis volvitur Aufidus,
Qui regna Dauni praefluit Appuli,
Cum ſaevit, horrendaque cultos
Diluvie metit ater agros;
Ut barbarorum Claudius agmina
Ferrata vaſto diruit impetu,
Primoſque & extremos metendo
Stravit humum, ſine clade victor:
Te copias, te conſilium, & tuos
Praebente Divos. nam tibi, quo die
Portus Alexandrea ſupplex,
Et vacuam patefecit aulam,

V. 11. Vulg. *Brennos.*
V. 17, 18. *ſpectandus pectora*, Graeciſm. Totus hic locus in vulgatis codicibus peſſime legitur & interpungitur.
V. 19. *fatigaret.*
V. 20. *Indomitas.*
V. 27, 28. *horrendamque cultis Diluviem meditatur agris.*

Fortuna

Fortuna luſtro proſpera tertio
Belli ſecundos reddidit exitus,
Laudemque & optatum peractis
Imperiis decus adrogavit.
Te Cantaber non ante domabilis,
Meduſque & Indus, te profugus Scythes
Miratur, ô tutela praeſens
Italiae dominaeque Romae;
Te fontium qui celat origines
Niluſque, & Iſter, te rapidus Tigris,
Te beluoſus, qui remotis
Obſtrepit Oceanus Britannis;
Te non paventes funera Galliae,
Duraeque tellus audit Hiberiae;
Te caede gaudentes Sygambri
Cum poſitis venerantur armis.

XV.

Augusti Laudes.

Phoebus volentem proelia me loqui,
Victas & urbis, increpuit, lyra,
Ne parva Tyrrhenum per aequor
Vela darem. tua, Caeſar, aetas
Fruges & agris retulit uberes,
Et ſigna noſtro reſtituit Jovi,
Derepta Parthorum ſuperbis
Poſtibus, & vacuum duellis

V. 52. Vulg. *Compoſitis.*
XV. *V.* 2. Vulg. *increpuit lyra.*

lyra autem a *loqui* pendere certum eſt.

Janum

Janum Quirinum clusit, & ordinem
Rectum evaganti frena licentiae
Injecit, emovitque culpas,
Et veteres revocavit artis,
Per quas Latinum nomen, & Italae
Crevere vires, famaque, & imperi
Porrecta majestas ad ortus
Solis ab Hesperio cubili.
Custode rerum Caesare, non furor
Civilis, aut vis exiget otium;
Non ira, quae procudit ensis,
Et miseras inimicat urbis.
Non qui profundum Danubium bibunt,
Edicta rumpent Julia, non Getae,
Non Seres, infidive Persae,
Non Tanain prope flumen orti.
Nosque profestis lucibus & sacris
Inter jocosi munera Liberi
Cum prole matronisque nostris,
Rite Deos prius adprecati,
Virtute functos, more patrum, duces,
Lydis remixto carmine tibiis,
Trojamque, & Anchisen, & almae
Progeniem Veneris canemus.

V. 29. Vulg. *functos more patrum duces.*

Q. Horatii Flacci
EPODON
LIBER.

I.

Ad Maecenatem.

IBIS Liburnis inter alta navium,
Amice, propugnacula,
Paratus omne Caeſaris periculum
Subire, Maecenas, tuo?
Quid nos? quibus te vita ſi ſuperſtite
Jocunda, ſi contra, gravis:
Utrumne juſſi perſequemur otium
Non dulce, ni tecum ſimul?

An hunc laborem mente laturi, decet
  Qua ferre non mollis viros?
Feremus; & te vel per Alpium juga,
  Inhoſpitalem aut Caucaſon,
Vel Occidentis uſque ad ultimum ſinum
  Forti ſequemur pectore.
Roges, tuum labore quid juvem meo
  Inbellis ac firmus parum?
Comes minore ſim futurus in metu,
  Qui major abſentis habet:
Ut abs ſedens inplumibus pullis avis
  Serpentium adlapſus timet
Magis relictis, non, ut adſit, auxilî
  Latura plus praeſentibus.
Libenter hoc, & omne militabitur
  Bellum in tuae ſpem gratiae:
Non ut juvencis inligata pluribus
  Aratra nitantur mea:
Pecuſve Calabris ante ſidus fervidum
  Lucana mutet paſcuis:
Neque ut ſuperni villa candens Tuſculi
  Circaea tangat moenia.
Satis ſuperque me benignitas tua
  Ditavit. haud paravero,
Quod aut avarus, ut Chremes, terra premam:
  Diſcinctus, aut perdam, ut nepos.

V. 12. Vulg. &. *V.* 19. *adſidens.*

II.

Vitae Rusticae Laudes.

Beatus ille, qui procul negotiis,
Ut prisca gens mortalium,
Paterna rura bubus exercet suis,
Solutus omni foenore?
Neque excitatur classico miles truci,
Neque horret iratum mare;
Forumque vitat, & superba civium
Potentiorum limina.
Ergo aut adulta vitium propagine
Altas maritat populos,
Inutilisve falce ramos amputans,
Feliciores inserit;
Aut in reducta valle mugientium
Prospectat errantis greges;
Aut pressa puris mella condit amphoris;
Aut tondet infirmas ovis:
Vel cum decorum mitibus pomis caput
Auctumnus agris extulit;
Ut gaudet, insitiva decerpens pyra,
Certantem & uvam purpurae,
Quîs muneretur te, Priape, & te, pater
Sylvane tutor finium!
Libet jacere modo sub antiqua ilice,
Modo in tenaci gramine:

Labuntur altis interim rivis aquae;
Queruntur in ſilvis aves;
Fonteſque lymphis obſtrepunt manantibus,
Somnos quod invitet leves.
At cum tonantis annus hibernus Jovis
Imbris niviſque conparat;
Aut trudit acris hinc & hinc multa cane
Apros in obſtantis plagas;
Aut amite levi rara tendit retia,
Turdis edacibus dolos;
Pavidumve leporem, & advenam laqueo gruem
Jocunda captat praemia:
Quis non malarum, quas amor curas habet,
Haec inter obliviſcitur?
Quod ſi pudica mulier in partem juvans
Domum atque dulcis liberos,
(Sabina qualis, aut peruſta ſolibus
Pernicis uxor Appuli)
Sacrum vetuſtis exſtruat lignis focum
Laſſi ſub adventum viri;
Claudenſque textis cratibus laetum pecus,
Diſtenta ſiccet ubera;
Et horna dulci vina promens dolio,
Dapes inemptas adparet;
(Non me Lucrina juverint conchylia,
Magiſve rhombus, aut ſcari,

V. 25. Vulg. *ripis.* inepte. *rivi* autem hic pro naturalibus terrae *fiſtulis, rimis,* vel *canalibus* uſurpantur.

V. 49. Vulg. legitur ſine Parentheſi ab hoc uſque ad *V.* 61.

Si

Si quos Eois intonata fluctibus
Hiems ad hoc vertat mare:
Non Afra avis descendat in ventrem meum,
Non attagen Ionius
Jocundior, quam lecta de pinguissimis
Oliva ramis arborum,
Aut herba lapathi prata amantis, & gravi
Malvae salubres corpori,
Vel agna festis caesa Terminalibus,
Vel hoedus ereptus lupo:)
Has inter epulas, ut juvat pastas ovis
Videre properantis domum!
Videre fessas vomerem inversum boves
Collo trahentis languido;
Positosque vernas, ditis examen domus,
Circum renidentis Lares!
Haec ut locutus fenerator Alfius,
Jam jam futurus rusticus,
Omnem relegit Idibus pecuniam;
Quaerit Kalendis ponere.

III.

Ad Maecenatem.

Parentis olim si quis impia manu
Senile guttur fregerit,
Edit cicutis allium nocentius.
O dura messorum ilia!

v. 69. al. *redegit.*

Quid

Quid hoc veneni ſaevit in praecordiis?
Num viperinus his cruor
Incoctus herbis me fefellit, an malas
Canidia tractavit dapes?
Ut, Argonautas praeter omnis, candidum
Medea mirata eſt ducem,
Ignota tauris inligaturum juga
Perunxit hoc Iaſona:
Hoc delibutis ulta donis pellicem,
Serpente fugit alite.
Nec tantus umquam ſiderum inſedit vapor
Siticuloſae Apuliae:
Nec munus humeris efficacis Herculis
Inarſit aeſtuoſius.
At, ſi quid umquam tale concupiveris,
Jocoſe Maecenas, precor
Manum puella ſavio opponat tuo,
Extrema & in ſponda cubet.

IV.

Ad Maenam Pompeii Libertum.

Lupis & agnis quanta ſortito obtigit,
Tecum mihi diſcordia eſt,
Hibericis peruſte funibus latus,
Et crura dura compede.
Licet ſuperbus ambules pecunia,
Fortuna non mutat genus:
Videſne, Sacram metiente te viam
Cum bis trium ulnarum toga,

Ut

Ut ora vertit huc & huc euntium
Liberrima indignatio?
Sectus flagellis hic triumviralibus
Praeconis ad faſtidium,
Arat Falerni mille fundi jugera,
Et Appiam mannis terit?
Sedilibuſque magnus in primis eques,
Othone contempto, ſedet?
Quid attinet tot ora navium gravi
Roſtrata duci pondere
Contra latrones atque ſervilem manum,
Hoc, hoc tribuno militum?

V.

In Canidiam Veneficam.

At ô Deorum quidquid in caelo regit
Terras & humanum genus,
Quid iſte fert tumultus? ecquid omnium
Voltus in unum me truces?
Per liberos te, ſi vocata partubus
Lucina veris adfuit,
Per hoc inane purpurae decus precor,
Per inprobaturum haec Jovem;
Quid ut noverca me intueris, aut uti
Petita ferro belua?
Ut haec tremente queſtus ore conſtitit
Inſignibus raptis puer,

Inpube

Inpube corpus, quale poſſet inpia
Mollire Thracum pectora:
Canidia brevibus inplicata viperis
Crinis & incomtum caput,
Jubet ſepulcris caprificos erutas,
Jubet cupreſſus funebris,
Et uncta turpis ova ranae ſanguine,
Plumamque nocturnae ſtrigis,
Herbaſque, quas Iolcos atque Hiberia
Mittit venenorum ferax,
Et oſſa ab ore rapta jejunae canis
Flammis aduri Colchicis.
At expedita Sagana per totam domum
Spargens Avernalis aquas,
Horret capillis ut marinus aſperis
Echinus, aut gyrans aper.
Abacta nulla Veia conſcientia,
Ligonibus duris humum
Exhauriebat, ingemens laboribus;
Quo poſſet infoſſus puer
Longo die bis terque mutatae dapis
Inemori ſpectaculo:
Cum promineret ore, quantum exſtant aquam
Suſpenſa mento corpora,
Exſucca uti medulla, & aridum jecur
Amoris eſſet poculum,
Interminato cum ſemel fixae cibo
Intabuiſſent pupulae.

V. 28. Vulg. *currens.*

Non

Non defuiſſe maſculae libidinis
Ariminenſem Foliam,
Et otioſa credidit Neapolis,
Et omne vicinum oppidum,
Quae ſidera excantata voce Theſſala
Lunamque coelo deripit.
Hic inreſectum ſaeva dente livido
Canidia rodens pollicem,
Quid dixit? aut quid tacuit? O Rebus meis
Non infideles arbitrae,
Nox, & Diana, quae ſilentium regis,
Arcana cum fiunt ſacra;
Nunc, nunc adeſte, nunc in hoſtilis domos
Iram atque numen vertite;
Formidoloſis dum latent ſilvis ferae
Dulci ſopore languidae;
Senem (quod omnes rideant) adulterum
Latrent Suburanae canes,
Nardo perunctum, quale non perfectius
Meae elaborarint manus.
Quid accidit? cur dira barbarae minus
Venena Medeae valent?
Quibus ſuperbam fugit ulta pellicem
Magni Creontis filiam,
Cum palla, tabo munus inbutum, novam
Incendio nuptam abſtulit.
Atqui neque herba, nec latens in aſperis
Radix fefellit me locis.
Indormit unctis omnium cubilibus
Oblivione pellicum.

Ha, ha! ſolutus ambulat veneficae
Scientioris carmine.
Non uſitatis, Vare, potionibus
(O multa fleturum caput!)
Ad me recurres: nec vocata mens tua
Marſis redibit vocibus.
Majus parabo, majus infundam tibi
Faſtidienti poculum.
Priuſque coelum ſidet inferius mari,
Tellure porrecta ſuper,
Quam non amore ſic mei flagres, uti
Bitumen atris ignibus.
SUB haec puer jam, non ut ante, mollibus
Lenire verbis inpias,
Sed dubius unde rumperet ſilentium,
Miſit Thyeſteas preces:
VENENA, magnum ut fas nefaſque, non valent
Convertere humanam vicem.
Diris agam vos: dira deteſtatio
Nulla expiatur victima.
Quin, ubi perire juſſus exſpiravero,
Nocturnus occurram furor;
Petamque voltus umbra curvis unguibus,
(Quae vis Deorum eſt Manium)
Et inquietis adſidens praecordiis,
Pavore ſomnos auferam.
Vos turba vicatim hinc & hinc ſaxis petens
Contundet obſcaenas anus.

V. 87. Vulg. *ut* deeſt, quod pro *ut ut* hic ponitur.

Poſt

Poſt inſepulta membra different lupi
Et Eſquilinae alites.
Neque hoc parentis heu mihi ſuperſtites!
Effugerit ſpectaculum.

VI.

In Cassium Severum.

Quid inmerentis hoſpites vexas canis,
Ignavus advorſum lupos?
Quin huc inanis, ſi potis, vertis minas,
Et me remorſurum petis?
Nam qualis aut Moloſſos, aut fulvus Laco,
Amica vis paſtoribus,
Agam per altas aure ſublata nivis,
Quaecumque praecedet fera.
Tu cum timenda voce conpleſti nemus,
Projectum odoraris cibum.
Cave; cave; namque in malos aſperrimus
Parata tollo cornua:
Qualis Lycambae ſpretus infido gener,
Aut acer hoſtis Bupalo.
An ſi quis atro dente me appetiverit,
Inultus ut, flero, puer?

VII.

Ad Populum Romanum.

Quo, quo ſceleſti, ruitis? & cur dexteris
Aptantur enſes conditi?
Parumne campis, atque Neptuno ſuper
Fuſum eſt Latini ſanguinis?
Non ut ſuperbas invidae Carthaginis
Romanus arcis ureret:
Intactus aut Britannus ut deſcenderet
Sacra catenatus via:
Sed ut, ſecundum vota Parthorum, ſua
Urbs haec periret dextera.
Neque hic lupis mos, nec fuit leonibus,
Numquam, niſi in diſpar, feris.
Furorne caecos, an rapit vis acrior,
An culpa? reſponſum date.
Tacent: & albus ora pallor inficit,
Menteſque perculſi ſtupent.
Sic eſt: acerba fata Romanos agunt,
Sceluſque fraternae necis;
Ut inmerentis fluxit in terram Remi
Sacer nepotibus cruor.

V. 1. *dexteris*, lateribus nimirum, non manibus; monente Carolo d'Aquino in Lexico Militari. Romanis enim a dextero latere pendebat gladius. Dexteris autem manibus aptari enſes *conditos*, omnino abſonum.

VIII.

VIII.

In Anum Libidinosam.

Rogare longo putidam te ſeculo,
Vires quid enervet meas?
Cum ſit tibi dens ater, & rugis vetus
Frontem ſenectus exaret;
Hietque turpis inter aridas natis
Podex, velut crudae bovis.
Sed incitat me pectus, & mammae putres,
Equina quales ubera,
Venterque mollis, & femur tumentibus
Exile ſuris additum.
Eſto beata: funus atque imagines
Ducant triumphales tuum:
Nec ſit marita, quae rotundioribus
Onuſta baccis ambulet.
Quid? quod libelli Stoici inter ſericos
Jacere pulvillos amant?
Inlitterati num minus nervi rigent?
Minuſve languet faſcinum?
Quod ut ſuperbo provoces ab inguine,
Ore adlaborandum eſt tibi.

IX.

IX.

Ad Maecenatem.

Quando ô repoſtum Caecubum ad feſtas dapes,
Victore laetus Caeſare,
Tecum ſub alta (ſic Jovi gratum) domo,
Beate Maecenas, bibam,
Sonante mixtis tibiis carmen lyra,
Hac Dorium, illis Barbarum,
Ut nuper; actus cum freto Neptunius
Dux fugit uſtis navibus,
Minatus Urbi vincla, quae detraxerat
Servis amicus perfidis?
Romanus (eheu poſteri negabitis)
Emancipatus feminae
Fert vallum & arma miles, & ſpadonibus
Servire rugoſis poteſt!
Interque ſigna turpe militaria
Sol aſpicit conopium!
Haud hoc ferentes verterunt bis mille equos
Galli, canentes Caeſarem:
Hoſtiliumque navium portu latent
Puppes ſiniſtrorſum citae.
Io triumphe, tu moraris aureos
Currus, & intactas boves.

V. 17. Vulg. *Ad hunc, ad hoc*, &c.

V. 20. *ſiniſtrorſum citae*, hoc eſt, ut mihi videtur, *ad ſiniſtrum cornu ſigno evocatae*, *citae* à *cieo* ſecundae conjugat.

Io

Io triumphe, nec Jugurthino parem
Bello reportaſti ducem;
Neque Africanum, cui ſuper Carthaginem
Virtus ſepulcrum condidit.
Terra marique victus hoſtis Punico
Lugubre mutavit ſagum.
Aut ille centum nobilem Cretam urbibus
Ventis iturus non ſuis,
Exercitatas aut petit Syrtis Noto,
Aut fertur incerto mari.
Capaciores adfer huc, puer, ſcyphos;
Aut Chia vina, aut Leſbia,
Vel, quod fluentem nauſeam coërceat,
Metire nobis Caecubum.
Curam metumque Caeſaris rerum juvat
Dulci Lyaeo ſolvere.

X.

In Maevium.

Mala ſoluta navis exito alite
Ferens olentem Maevium.
Ut horridis utrumque verberes latus,
Auſter memento, fluctibus.
Niger rudentes Eurus, inverſo mari,
Fractoſque remos differat.
Inſurgat Aquilo, quantus altis montibus
Frangit trementis ilices:

X. *V.* 1. Vulg. *exit.*

Nec

Nec ſidus atra nocte amicum adpareat,
Qua triſtis Orion cadit:
Quietiore nec feratur aequore,
Quam Graja victorum manus;
Cum Pallas uſta vertit iram ab Ilio
In inpiam Ajacis ratem.
O quantus inſtat navitis ſudor tuis,
Tibique pallor luteus,
Et illa non virilis ejulatio,
Preces & averſum ad Jovem;
Ionius udo cum remugiens ſinus
Noto carinam ruperit.
Opima quod ſi praeda curvo litore
Projecta mergos juveris,
Libidinoſus inmolabitur caper,
Et agna Tempeſtatibus.

XI.

Ad Pettium.

Petti, nihil me, ſicut antea, juvat
Scribere verſiculos, amore percuſſum gravi;
Amore, qui me, praeter omnis expetit
Mollibus in pueris, aut in puellis urere.
Hic tertius December, ex quo deſtiti
Inachia furere, ſilvis honorem decutit.
Heu me, per Urbem (nam pudet tanti mali)
Fabula quanta fui! conviviorum ut poenitet,
In quîs amantem & languor, & ſilentium
Arguit,

Arguit, & latere petitus imo ſpiritus!
Contrane lucrum nil valere candidum
Pauperis ingenium? querebar adplorans tibi,
Simul calentis inverecundus Deus
Fervidiore mero arcana promorat loco.
Quod ſi meis inaeſtuat praecordiis
Libera bilis, ut haec ingrata ventis dividat
Fomenta, vulnus nil malum allevantia;
Deſinet inparibus certare ſummotus pudor.
Ut haec ſeverus te palam laudaveram,
Juſſus abire domum, ferebar incerto pede
Ad non amicos heu mihi poſtis, & heu
Limina dura, quibus lumbos & infregi latus.
Nunc, gloriantis quamlibet mulierculam
Vincere mollitie amor Lyciſci me tenet;
Unde expedire non amicorum queant
Libera conſilia, nec contumeliae graves;
Sed alius ardor, aut puellae candidae,
Aut teretis pueri longam renodantis comam.

XII.

Quid tibi vis, mulier, nigris digniſſima barris?
Munera quid mihi, quidve tabellas
Mittis, nec firmo juveni, nec naris obeſae?
Namque ſagacius unus odoror,
Polypus, an gravis hirſutis cubet hircus in alis,
Quam canis acer, ubi lateat ſus:

XI. *V.* 12. Vulg. *ingenium, querebar.*

Qui ſudor vietis, & quam malus undique membris
Creſcat odor! cum pene ſoluto
Indomitam properat rabiem ſedare; neque illi
Jam manet humida creta, colorque
Stercore ſucatus crocodili; jamque ſubando
Tenta, cubilia, tectaque rumpit.
Vel mea cum ſaevis agitat faſtidia verbis,
Inachia langues minus ac me:
Inachiam ter nocte potes, mihi ſemper ad unum
Mollis opus. pereat male, quae te,
Leſbia, quaerenti taurum monſtravit inertem.
Cum mihi Cous adeſſet Amyntas,
Cujus in indomito conſtantior inguine nervus,
Quam nova collibus arbor inhaeret.
Muricibus Tyriis iteratae vellera lanae,
Cui properabantur? tibi nempe:
Ne foret aequalis inter conviva, magis quem
Diligeret mulier ſua, quam te.
O ego non felix, quam tu fugis, ut pavet acris
Agna lupos, capreaeque leones.

XIII.

Ad Amicum.

Horrida tempeſtas coelum conſtrinxit; & imbres,
Niveſque deducunt Jovem: nunc mare, nunc ſilüae
Threïcio Aquilone ſonant: rapiamus, amice,
Occaſionem de die: dumque virent genua,

Et

Et decet, obducta ſolvatur fronte ſenectus.
Tu vina Torquato move Conſule preſſa meo.
Cetera mitte loqui: Deus haec fortaſſe benigna
Reducet in ſedem vice. nunc & Achaemenio
Perfundi nardo juvat, & fide Cyllenea
Levare duris pectora ſollicitudinibus:
Nobilis ut grandi cecinit Centaurus alumno;
Invicte, mortalis Dea nate puer Thetide,
Te manet Aſſaraci tellus, quam frigida parvi
Findunt Scamandri flumina, lubricus & Simois;
Unde tibi reditum certo ſubtemine Parcae
Rupere; nec mater domum caerula te revehet.
Illic omne malum vino cantuque levato
Deformis aegrimoniae dulcibus adloquiis.

XIV.

Ad Maecenatem.

Mollis inertia cur tantam diffuderit imis
Oblivionem ſenſibus,
Pocula Lethaeos ut ſi ducentia ſomnos
Arente fauce traxerim,
Candide Maecenas, occidis ſaepe rogando:
Deus, Deus nam me vetat
Inceptos, olim promiſſum carmen, iambos
Ad umbilicum adducere.
Non aliter Samio dicunt arſiſſe Bathyllo
Anacreonta Teïum:

Qui perſaepe cava teſtudine flevit amorem
Non elaboratum ad pedem.
Ureris ipſe miſer: quod ſi non pulchrior ignis
Accendit obſeſſam Ilion,
Gaude ſorte tua. me libertina, neque uno
Contenta, Phryne macerat.

XV.

Ad Neaeram.

Nox erat, & coelo fulgebat Luna ſereno
Inter minora ſidera;
Cum tu magnorum numen laeſura Deorum
In verba jurabas mea;
Artius atque edera procera adſtringitur ilex,
Lentis adhaerens brachiis:
Dum pecori lupus, & nautis infeſtus Orion
Turbaret hibernum mare,
Intonſoſque agitaret Apollinis aura capillos,
Fore hunc amorem mutuum.
O dolitura mea multum virtute, Neaera:
Nam ſi quid in Flacco viri eſt,
Non feret adſiduas potiori te dare noctis;
Et quaeret iratus parem.
Nec ſemel oſtenſae cedet conſtantia formae,
Si certus intrarit dolor.

XV. *V.* 15. Vulg. *offenſae.*

Et

Et tu, quicumque es felicior, atque meo nunc
Superbus incedis malo,
Sis pecore & multa dives tellure licebit,
Tibique Pactolos fluat,
Nec te Pythagorae fallant arcana renati,
Formaque vincas Nirea;
Eheu tralatos alio moerebis amores:
Aſt ego viciſſim riſero.

XVI.

Ad Populum Romanum.

Altera jam bellis teritur civilibus aetas;
Suis & ipſa Roma viribus ruit:
Quam neque finitimi evaluerunt perdere Marſi,
Minacis aut Etruſca Porſenae manus;
Aemula nec virtus Capuae, nec Spartacus acer;
Noviſve rebus infidelis Allobrox;
Nec fera caerulea domuit Germania pube;
Parentibuſve abominatus Hannibal;
Inpia perdemus devoti ſanguinis aetas?
Feriſque rurſus occupabitur ſolum?
Barbarus heu cineres inſiſtet victor & Urbem
Eques ſonante verberabit ungula?
Quaeque carent ventis & ſolibus oſſa Quirini,
(Nefas videre) diſſipabit inſolens?
Forte quid expediat communior, aut melior pars

XVI. *V.* 15. Vulg. *communiter.*

Malis

Malis cavere quaeritis laboribus.
Nulla sit hac potior sententia (Phocaeorum
Velut profugit exsecrata civitas,
Agros atque Lares patrios habitandaque fana
Apris reliquit & rapacibus lupis)
Ire, pedes quocumque ferent; quocumque per undas
Notus vocabit, aut protervos Africus.
Sic placet? an melius quis habet suadere? secunda
Ratem occupare quid moramur alite?
Sed juremus in haec: simul imis saxa renarint
Vadis levata, ne redire sit nefas;
Neu conversa domum pigeat dare lintea, quando
Padus Matina laverit cacumina;
In mare seu celsus procurrerit Apenninus,
Novave monstra junxerit libidine
Mirus amor; juvet ut tigris subsidere cervis,
Adulteretur & columba milüo,
Credula nec ravos timeant armenta leones;
Ametve salsa levis hircus aequora.
Haec, & quae reditus poterunt abscindere dulcis,
Eamus omnis exsecrata civitas,
Aut pars indocili melior grege: mollis, & exspes
Inominata perprimant cubilia.
Vos, quibus est virtus, muliebrem tollite luctum,
Etrusca praeter & volate litora.
Nos manet Oceanus circumvagus: arva, beata
Petamus arva, divites & insulas;

V. 16. Vulg. *carere.* Sensus est, *Vultis a me stipulari quid liberet nos aerumnis*; vel, *Vultis me consulere, quid expediat nos malis laboribus,*

Reddit

Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis,
Et inputata floret uſque vinea;
Germinat & numquam fallentis termes olivae;
Suamque pulla ficus ornat arborem;
Mella cava manant ex ilice; montibus altis
Leve crepante lympha deſilit pede:
Illic injuſſae veniunt ad mulctra capellae,
Refertque tenta grex amicus ubera;
Nec veſpertinus circumgemit urſus ovile;
Neque intumeſcit alta viperis humus:
Pluraque felices mirabimur; ut neque largis
Aquoſus Eurus arva radat imbribus;
Pinguia nec ſiccis urantur ſemina glebis;
Utrumque Rege temperante coelitum.
Non huc Argoo contendit remige pinus;
Neque inpudica Colchis intulit pedem;
Non huc Sidonii torſerunt cornua nautae;
Laborioſa nec cohors Ulixeï.
Nulla nocent pecori contagia; nullius aſtri
Gregem aeſtuoſa torret inpotentia.
Juppiter illa piae ſecrevit litora genti,
Ut inquinavit aere tempus aureum;
Aerea dehinc ferro duravit ſecula; quorum a
Diis ſecunda, vate me, datur fuga.

V. 65, 66. Vulg. *quorum Piis.*

XVII.

XVII.

HORATIUS: CANIDIA.

JAM jam efficaci do manus ſcientiae,
Supplex & oro regna per Proſerpinae,
Per & Dianae non movenda numina,
Per atque libros carminum valentium
Refixa coelo devocare ſidera,
Canidia, parce vocibus tandem ſacris,
Citumque retro ſolve, ſolve turbinem.
Movit nepotem Telephos Nereïum,
In quem ſuperbus ordinarat agmina
Myſorum, & in quem tela acuta torſerat:
Luxere matres Iliae addictum feris
Alitibus atque canibus homicidam Hectora,
Poſtquam relictis moenibus rex procidit
Heu pervicacis ad pedes Achilleï:
Setoſa duris exuere pellibus
Laborioſi remiges Ulixeï,
Volente Circa, membra: tunc mens, & ſonus
Relabſus, atque notus in vultus honor.
Dedi ſatis ſuperque poenarum tibi,
Amata nautis multum & inſtitoribus.
Fugit juventas, & verecundus color.
Reliquit oſſa pelle amictum lurida.

XVII. *V.* 22. Vulg. *amictus.*

Tuis

Tuis capillus albus eſt odoribus:
Nullum ab labore me reclinat otium:
Urguet diem nox, & dies noctem; neque eſt
Levare tenta ſpiritu praecordia.
Ergo negatum vincor ut credam miſer,
Sabella pectus increpare carmina,
Caputque Marſa diſſilire naenia.
Quid amplius vis? ô mare! ô terra! ardeo,
Quanto neque atro delibutus Hercules
Neſſi cruore, nec Sicana fervida
Furenti Aëtna flammâ, aeſtu, donec cinis
Injurioſis aridus ventis ferar,
Calens venenis officina Colchicis.
Quae finis? ecquod me manet ſtipendium?
Effare: juſſas cum fide poenas luam,
Paratus expiare, ſeu popoſceris
Centum juvencis, ſive mendaci lyra
Voles ſonari: Tu pudica, tu proba
Perambulabis aſtra ſidus aureum.
Infamis Helenae Caſtor offenſus vicem,
Fraterque magni Caſtoris, victi prece,
Ademta vati reddidere lumina.
Et tu (potes nam) ſolve me dementia.
O nec paternis obſoleta ſordibus;
Neque in ſepulcris pauperum prudens anus
Novendialis diſſipare pulveres.
Tibi hoſpitale pectus & purae manus,

V. 31. Vulg. *Quantum.*
V. 33. *Virens, furens. flamma tu. Aetna* per Diaereſin, ſive Diphthongi diſſolutionem, triſyllaba eſt.
V. 34. *Cales.*

Tuuſque venter Pactumeius; & tuo
Cruore rubros obſtetrix pannos lavit,
Utcumque ſortis exſilis puerpera.

CANID. Quid obſeratis auribus fundis preces?
Non ſaxa nudis ſurdiora navitis
Neptunus alto tundit hibernus ſalo.
Inultus ut tu riſeris Cotyttia
Volgata, ſacrum liberi Cupidinis,
Ut Eſquilini Pontifex veneficî?
Inpune ut Urbem nomine inpleris meo?
Ut proderit ditaſſe Pelignas anus,
Velociuſve miſcuiſſe toxicum?
Sed tardiora fata te votis manent.
Ingrata miſero vita ducenda eſt, in hoc,
Novis ut uſque ſuppetas laboribus.
Optat quietem Pelopis infidi pater;
Egens benignae Tantalus ſemper dapis;
Optat Prometheus obligatus aliti;
Optat ſupremo conlocare Siſyphos
In monte ſaxum: ſed vetant leges Jovis.
Voles modo altis deſilire turribus,
Modo enſe pectus Norico recludere;
Fruſtraque vincla gutturi innectes tuo,
Faſtidioſa triſtis aegrimonia.
Vectabor humeris tunc ego inimicis eques:

V. 57, 58, 59, 60. Vulg. ſic legitur & diſtinguitur;

——— *Cupidinis?*
Et *Eſquilini Pontifex venefici*

Inpune ut Urbem nomine impleris meo?
Quid *proderit*, &c.

Meaeque

Meaeque terra cedet insolentiae.
An quae movere cereas imagines,
(Ut ipse nosti curiosus) & polo
Deripere Lunam vocibus possim meis,
Possim crematos excitare mortuos,
Desiderique temperare pocula,
Plorem artis in te nil habentis exitûs?

V. 81. Ordo est, *Plorem artis habentis nil exitûs in te.* Vulg. *artis & habentis* Genitiv. *exitus* Accusativ. habetur casus, sed omnino malè.

Q. Horatii Flacci

CARMEN SAECULARE.

CHOR. PHOEBE, silvarumque potens Diana,
Lucidum coeli decus, ô colendi
Semper, & culti, date quae precamur
Tempore sacro;
Quo Sibyllini monuere versus,
Virgines lectas puerosque castos
Dîs, quibus septem placuere colles,
Dicere carmen.
PUER. Alme Sol, curru nitido diem qui
Promis & celas, aliusque & idem
Nasceris,

Naſceris, poſſis nihil urbe Roma
Viſere majus.
PUEL. Rite maturos aperire partus
Lenis Ilythyia tuere matres;
Sive tu Lucina probas vocari,
Seu Genetullis:
Diva, producas ſobolem, Patrumque
Proſperes decreta ſuper jugandis
Feminis, proliſque novae feraci
Lege marita:
CHOR. Certus undenos decies per annos
Orbis ut cantus, referatque ludos
Ter die claro totienſque grata
Nocte frequentis.
Voſque veraces cecinisſe Parcae,
Quod ſemel dictum ſtabilis dierum
Terminus ſervat; bona jam peractis
Jungite fata.
Fertilis frugum, pecoriſque tellus
Spicea donet Cererem corona:
Nutriant foetus & aquae ſalubres,
Et Jovis aurae.
PUER. Condito mitis placiduſque telo
Supplices audi pueros, Apollo.
PUEL. Siderum regina bicornis audi,
Luna, puellas.
CHOR. Roma ſi veſtrum eſt opus, Iliaeque
Litus Etruſcum tenuere turmae,

V. 26. Vulg. *ſtabiliſque rerum.* *V.* 27. al. *ſervet.*

Juſſa

Juſſa pars mutare Lares, & urbem
Soſpite curſu:
Cui per ardentem ſine fraude Trojam
Caſtus Aeneas patriae ſuperſtes
Liberum munivit iter, daturus
Plura relictis.
Dî, probos mores docili juventae,
Dî, ſenectuti placidam quietem,
Romulae genti date remque prolemque
Et decus omne.
Quaeque vos bobus veneratur albis
Clarus Anchiſae Veneriſque ſanguis
Inpetret; bellante prior, jacentem
Lenis in hoſtem.
Jam mari terraque manus potentis
Medus, Albanaſque timet ſecuris:
Jam Scythae reſponſa petunt, ſuperbi
Nuper & Indi:
Jam Fides, & Pax, & Honos, Pudorque
Priſcus, & neglecta redire Virtus
Audet; adparetque beata pleno
Copia cornu.
PUER. Augur, & fulgente decorus arcu
Phoebus, acceptuſque novem Camenis,
Qui ſalutari levat arte feſſos
Corporis artus,
Sic Palatinas videt aequus arcis;
Remque Romanam Latiumque felix

V. 65. Vulg. *Si.*

Alterum

Alterum in luſtrum ut meliuſque ſemper
Proroget aevum.
PUEL. Quaeque Aventinum tenet Algidumque,
Quindecim Diana preces virorum
Curat, & votis puerarum amicas
Adplicat auris.
CHOR. Haec Jovem ſentire Deoſque cunctos
Spem bonam certamque domum reporto,
Doctus & Phoebo chorus & Dianae
Dicere laudes.

V. 67. *ut* deeſt.
V. 68. al. *prorogat.*
V. 71. *puerorum.*
V. 75. al. *Phoebi.*

FINIS.

Ad LECTOREM monitio.

EMENDATIONUM, mi Lector, in hac editione occurrentium (quarum haud paucae ex MSS. petitae ſunt) rationes criticae brevi, Deo favente, unà cum reliquis *Horatii* operibus correctis & illuſtratis praelo deſtinantur. Fac modo induſtriam noſtram tua augeat aequanimitas.

ADDENDA.

CARM. I. Od. 3. ỳ 26. *per vetitum.* id eſt, *ob*, vel *propter vetitum*, eò quòd prohibentur homines, *in nefas ruunt.* De vulgata lectione vide *Joan. du Hamel.*

Carm. I. Od. 31. ỳ 10, 11. ſic mihi demum videntur corrigendi:

Promant Calenam a faece, quibus dedit
Fortuna vitem; dives & aureis, &c.

Calenam vitem, id eſt, *Calenum vinum*, quo ſenſu *Falerna vitis.* L. III. 1. 43, 44. *Luxum* certè tangit hïc Poeta. *In vite* verò *amputandâ* quis vel minimum videre poteſt *luxuriae* veſtigium?